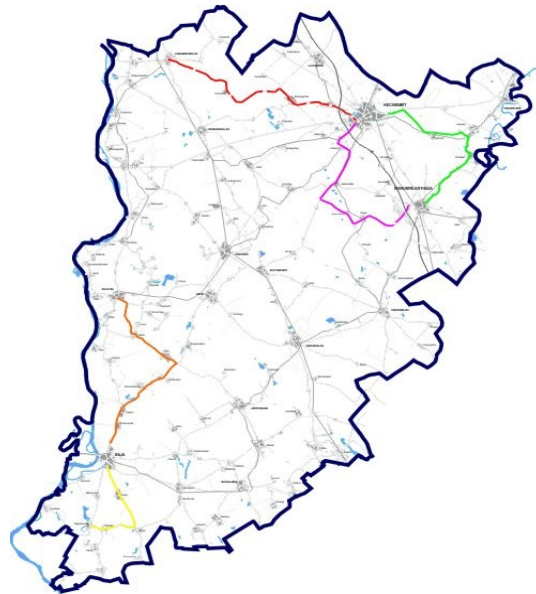

**BÁCS-KISKUN MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA
STRATÉGIAI PROGRAMRÉSZ
(Előkészítő fázis)**

Kecskemét, 2020. december

TARTALOM

I. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA.....	3
II. A CÉLRENDSZER BEMUTATÁSA: A JÖVŐKÉP, AZ ÁTFOGÓ CÉL ÉS A FEJLESZTÉSI ELVEK ALAPJÁN A SPECIFIKUS, HORIZONTÁLIS ÉS TERÜLETI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA, VISZONYRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA.....	6
II. 1. A MEGYE JÖVŐKÉPE	6
II. 2. A MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK ALAPELVEI	8
II. 3. A MEGYE FEJLESZTÉSÉNEK CÉLRENDSZERE.....	10
II. 3.1. A célrendszer összefoglaló bemutatása	10
II. 3.2. Átfogó célok	11
II.3.3. Stratégiai célok	13
II.3.4. Elvek és horizontális célok	35
III. A PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA ÉS RENDSZEREZÉSE	36
IV. A CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK AZONOSÍTÁSA	39
V. A PRIORITÁSOK BEMUTATÁSA.....	47
VI. A TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK.....	61
VII. A VÉGREHAJTÁSBAN KÖZREMŰKÖDŐ SZERVEZETEK KÖZTI MUNKAMEGOSZTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS INFORMÁCIÓCSERE MEGHATÁROZÁSA, AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS RENDSZERE	63
VIII. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	65

I. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

A megyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait Magyarország Alaptörvénye, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.), a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szabályozza.

A 2014-2020 programozási időszak áthúzódó feladatainak szabályozását az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet határozza meg.

Számos fejlesztési típusú dokumentum áll rendelkezésre a megyei önkormányzatnak, amely a 2020 utáni időszakra is érvényes. Kiemelendő, hogy a megyei területrendezési terv módosításának elfogadása 2020. évben megtörtént, amely számos fejlesztési intézkedést és irányt tartalmaz.

A megyei területrendezési terv előkészítő és javaslattevő munkarészek készítésének partnerségi egyeztetéseivel kezdődött a 2020+ időszakra történő felkészülés:

- 2018 áprilisában nyilvános munkaindító konferencia került megtartásra, majd a megyei önkormányzat írásban is kért javaslatokat a települési önkormányzatoktól a térségi fejlődés tekintetében szükségesnek tartott elképzeléseikről
- 2018 júliusában lebonyolított ún. Járási Jövőműhely Roadshow segítette felmérni a megye helyzetét és biztosította a partneri egyeztetést mind az önkormányzatok, a gazdasági szereplők és a civil szervezetek részére
- 2018. novemberben és 2019. áprilisban a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés előtt került ismertetésre a tervezés folyamata, és annak előre haladása, valamint a települési főépítészek és az állami főépítészek külön tájékoztató workshopon is részt vettek
- Több alkalommal informális egyeztetésre került sor a települési önkormányzatok számára véleményezésre megküldött munkaanyagok által.
- A partnerségi alapelveknek megfelelően a megye fejlesztési dokumentumait a helyi önkormányzatokkal, gazdasági és civil szervezetekkel, gazdasági kamarákkal és egyházakkal együttműködésben kell kialakítani. A megyében területfejlesztési programozás projektgyűjtési időszaka 2020. június hónapban kezdődött meg.
- A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat (a továbbiakban: megyei önkormányzat) által 2020. június 5-én került kiküldésre a települési önkormányzatok részére az a projektgyűjtési adatlap, mely a 2021-2027-es időszak tervezéséhez szükséges.
- 2020. június 15-ig a megye 119 önkormányzata közel 1500 projektjavaslatot fogalmazott meg.
- Az új Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció (Bács-Kiskun 2030) elkészítéséhez, a térség vállalkozásainak és civil szervezeteinek igényfelméréséhez, továbbá a következő EU támogatási időszak pályázataihoz kapcsolódó felhívások tervezéséhez elengedhetetlenül szükséges a megye területén tevékenykedő, székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseinek és igényeinek ismerete.
- A megyei önkormányzat a Bács-Kiskun Megyei Iparkamarával és a Civil Információs Centrummal közösen 2020. szeptember 25-én online felületen megkereste az érintetteket és kérte, hogy a cégekre és civil szervezetekre vonatkozó középtávú, prioritált fejlesztési igényeiket fogalmazzák meg és küldjék meg projektötleteiket.
- Jelen igénygyűjtés alapján a piaci igényekre az eddiginél is jobban válaszoló operatív programok megvalósítása kezdődhet meg. Körvonalazhatóak lesznek a fejlesztési tervek és a pénzügyi forrásigény is.

- A térségi együttműködés megteremtését segíti elő a 2020. augusztus 4-én megalakult Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács, melyben a helyi és a kormányzati vélemények, elképzelések is egyaránt megjelennek. A tanács első feladata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának kidolgozása. Ez alapozza meg a térség fejlesztési szándékait és pályázati lehetőségeit.

Bács-Kiskun megye területfejlesztési koncepciója egyeztetési változatának jóváhagyása 2020. november 27-én történt meg a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés 44/2020 (XI. 27.) határozatával, erre alapozottan egyidejűleg megkezdődött a koncepció társadalmi egyeztetése. A véleményeket, az azokra adott tervezői válaszokat, a társadalmi egyeztetés lezárását követően építjük be a dokumentumba, és vezetjük végig a tervezés további fázisain. Jelen stratégiai programrész (előkészítő fázis) tartalmi átfedésben van a területfejlesztési koncepcióhoz készült javaslattevő munkarész tartalmával.

A Tftv. **14/B. §** (1) alapján a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés és Kecskemét megyei jogú város közgyűlése megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek.

A területfejlesztési program stratégiai programrésze a Pénzügyminisztérium (PM) Versenyképességért és Területi Tervezésért Felelős Helyettes Államtitkára által kiadott 2020. október 7-ei útmutató alapján készült.¹

A 218/2009. Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján az elfogadott területfejlesztési koncepcióban és programban meghatározott időtávlat lejártát követően a területi egységre vonatkozó tervezés során az új területfejlesztési koncepció és program készítésének szabályait kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a területfejlesztési programok időtávja 2020-ig szól, a 2021-2027-es időszakra új programokat kell készíteni.

Tekintettel a 2021-2027 közötti uniós időszak tervezési folyamatának ütemezésére, nem áll rendelkezésre elég idő arra, hogy a területfejlesztési program stratégiai programrészének és operatív programrészének kialakítása időben jelentősen elkülönüljön egymástól. A 2021-2027-es időszak operatív programjainak tervezett indítása szükségessé teszi a megyei területfejlesztési programok központi tervezési folyamathoz igazodó kidolgozását. Ez abból a szempontból előnyös, hogy közvetlen visszacsatolás lehetséges a központi és a területi programozás között, így a központi tervezés aktuális információkkal tudja támogatni a területi tervezést, és a területi tervezési információk is támogatni tudják a központi tervezést.

Ütemezés:

Feladat	Időszak/határidő
A Területfejlesztési Program stratégiai munkarészének – mint a további tervezés alapját képező dokumentum - (előkészítő szakasz) elfogadása	2020. december 11.
A területfejlesztési program és a területi hatásvizsgálat és környezeti értékelés társadalmi egyeztetési változatának közgyűlés általi elfogadása	2021. január közepe
A területfejlesztési program 45 napos, valamint a környezeti hatásvizsgálat 30 napos társadalmi egyeztetése	2021. I. hó közepe-II. hó vége
A területfejlesztési program és a környezeti vizsgálat társadalmi egyeztetése során beérkezett releváns észrevételek átvezetése	2021. III. hó eleje

¹Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez

a terven, a tervezői válaszok összeállítása	
A területfejlesztési program megküldése a PM TTF részére a miniszteri állásfoglalás előkészítéséhez	2021. III. hó eleje
PM elvi állásfoglalása a területfejlesztési programról	2021. III. hó közepe
A területfejlesztési koncepció, területfejlesztési program, környezeti vizsgálat megyei közgyűlés általi elfogadásának végső határideje	2021. március 19.

II. A célrendszer bemutatása: a jövőkép, az átfogó cél és a fejlesztési elvek alapján a specifikus, horizontális és területi célok meghatározása, viszonyrendszerének bemutatása

II. 1. A megye jövőképe

Bács-Kiskun megye víziója 2040-re²: **Bács-Kiskun megye egy olyan hely, amely élő és élhető, ahol jó élni és ahová jó érkezni, amely értéket, egészséget és élményt nyújt az itt élőknek és az ide érkezőknek, valamint amely biztonságos otthon, kiszámítható gazdasági térség.**

Bács-Kiskun megye vízióját három hívószó, gondolat (él, érték-élmény-egészség, biztonság) köré építjük fel és az alábbiak szerint magyarázzuk:

ÉL - Bács-Kiskun megye egy élő és élhető hely, ahol jó élni és ahová jó érkezni.

Bács-Kiskun megye falvaiban élet van, lakosságszámuk csökkenése lelassult és a városok fejlődése is élhetőbb léptékű. A fiatalok, gyermekes családok helyben maradnak. A fiatalok gyermekvállalási hajlandósága növekszik.

A települések infrastruktúrája megfelelő minőségű a lakóinak kiszolgálására. A települések fejlődése kiegyenlített, a falvak funkcióval rendelkeznek a közeli város életében. A megye települései megfizethető és minőségi életfeltételeket biztosítanak.

Bács-Kiskun megye lakossága szeret itt élni, büszke otthonára. A jól-lét index növekszik. Az ide látogató turisták a szabadidő hasznos eltöltésére számos lehetőség közül választhatnak. Nem csak a társadalom, de a környezet és a gazdaság is jól reagál a változó folyamatokra, alkalmazkodási képességének köszönhetően pozitív folyamatok indulnak el térségünkben mind a lakosságszám megtartása, mind az értékteremtő gazdasági fejlődésben, mind természeti erőforrások és értékek megőrzésében.

ÉRTÉK-ÉLMÉNY-EGÉSZSÉG - Bács-Kiskun megye értéket, egészséget és élményt nyújtó térsége Magyarországnak.

Bács-Kiskun megye számos természeti, épített és kulturális örökséggel rendelkezik. Az itt élők őrzik a helyi tradíciókat és élnek hagyományait.

A megyei társadalmat az alulról jövő önszerveződés, együttműködések és az aktív társas kapcsolatok jellemzik. Bács-Kiskun megye híres vendégszeretetéről.

Az itt előállított termékek és nyújtott szolgáltatások egyediek, innovatívak és valódi hozzáadott értéket képviselnek, a belső- és külső piacon egyaránt jól értékesíthetők. A megye vállalkozásai között aktív együttműködések élnek.

Bács-Kiskun megye a szabadidő hasznos eltöltésére élményeket nyújtó látnivalókkal, eseményekkel és lehetőségekkel rendelkezik úgy az itt lakóknak, mint az ide érkező turisták részére.

A Bács-Kiskun megyei emberek a környezettel harmonikusan élnek együtt, a testi és a lelki

² A jövőképet a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat gazdasági programja 2020-2024 című dokumentumból vettük át.

egészségük megóvására tudatos figyelmet fordítanak. A települések fejlesztése során kiemelten fontos az egészséges életkörülmények biztosítása. Kiváló minőségű, egészséges mezőgazdasági termékeket állít elő a vidék, a feldolgozó élelmiszeripari üzemek, a vállalkozói szféra a termelés és a szolgáltatás terén is folytonosan képes megújulni. A vidéki gazdaság és infrastruktúra fejlődése fenntartható, nem jár környezetszennyezéssel, az építési beruházások a táj arculatához illeszkedően valósulnak meg.

BIZTONSÁG - Bács-Kiskun megye biztonságos otthon, turisztikai célpont és befektetési környezet.

Bács-Kiskun megye olyan hely, amely a családalapításra és a gyerekekrevelésre biztonságos otthont képes biztosítani. Erős a közbiztonság és a szociális ellátások rendszere is kiépült a térségben.

A megye kiszámítható, dinamikus gazdasági környezetet nyújt a vállalkozásoknak és tisztességes megélhetést lehetővé tevő jövedelmet biztosít a munkavállalóknak.

A fogyasztókat, a gazdálkodó és az önkormányzati szektort a pénzügyi tudatosság jellemzi. Az itt előállított termékek és szolgáltatások biztonságosak, felhasználói alapúak, azaz a fogyasztó elégedettségére válnak.

Bács-Kiskun a klímavédelmi innovációk és a térségi, települési alkalmazkodási programok megvalósításának élen járó megyéje. Innovatív és tiszta technológiákat vezet be és klímabarát jó példákat terjeszt el. Bács-Kiskun megye a klímaváltozás káros hatásaitól megvédi a természeti erőforrásait, természeti és épített környezetét, valamint lakossága és szervezeti alkalmazkodnak a megyét érintő klimatikus változásokhoz.

Bács-Kiskun megye az egyik legtöbb megújuló energiát termelő megye Magyarországon.

Bács-Kiskun megye a közlekedés terén lezajló automatizálási és zöldítési forradalmi változások nyertese, Kelet-Magyarország és Románia Partiumi területeinek egyik szállítási, kapuja, raktározási, elosztási központ.

Bács-Kiskun megye az ország egyik vezető építőipari alapanyag előállítója a digitális és hulladékfeldolgozási technológiák révén.

II. 2. A megye fejlesztésének alapelvei

Időtáv

A koncepció és a stratégiai megalapozó dokumentum a megye jövőképét 2040-ig vázolja fel, ami túlmutat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció időtávján. Ezen belül természetesen igazodtunk az Európa 2021-2027 tervezési időszakához is. A tematikus és a területi célokat ez utóbbi időhorzonhoz igazítottuk.

Partnerség

A Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció az önkormányzati, a vállalkozói és a civil szektor szereplőivel egyeztetve készül el és történik végleges elfogadása, a tervezés további szakaszai is ennek alapján haladnak. Ez az alapelv a horizontális célok egyike, mert a tervezés minden elemére érvényes. A partnerséget a koncepció helyzetelemzésben is leírt terv szerint működtetjük. A megye része a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zónának, és Csongrád és Pest megyékkel közösen működtetjük a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanácsot.

A Duna programban való együttműködés érdekében kezdeményezzük a Dunával kapcsolatban lévő szomszédos megyékkel a közös program kidolgozását.

A Közép-Duna Menti régió fejlesztéseinek előkészítésére, összehangolására és megvalósítására a tagságunkkal létrejött a Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács.

Mind a tervezésben, mind a megvalósításban részt vesznek a megyében működő fórumok, amelyek a Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv, a Felzárkózási Stratégia és Terv, továbbá a Foglalkoztatási Paktum keretében jöttek létre.

Integrált szemlélet

Ágazatilag elkülönült fejlesztések helyett komplex térségfejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása a célunk. Ezen szemlélet jelenik meg abban, hogy a Bács-Kiskun 2030 területfejlesztési koncepcióban és programban a területi célok erősebben jelennek meg, mint az ágazatiak. A területi célok megvalósítása minden esetben komplex fejlesztési programok kidolgozását és megvalósítását feltételezik, ahol a horizontális célok és a prioritások is érvényesülnek az adott földrajzi terület specialitásainak megfelelően.

Szerves a kapcsolódás Nemzeti Fejlesztés 2030 és az Európa 2021-2027 fejlesztési koncepciók célrendszeréhez. Ugyanakkor a megyei fejlesztési tervek nemcsak az EU támogatásokra alapoznak, hanem számításba vesznek minden szóba jöhető erőforrást, legyen az helyi, hazai vagy nemzetközi.

Az integrált szemlélet egyik sarkalatos területe a területfejlesztés és vidékfejlesztés szerves kapcsolatrendszer. A megye jellegzetességei miatt, csak az együtt tervezés és megvalósítás vezethet sikerre.

Helyi erőforrások hatékony használata

A helyi erőforrásoknak megfelelő célrendszer megfogalmazása, a hatékonyság érdekében fókuszálás a megye fejlődését meghatározó legfontosabb területekre, az erőforrások felaprózódásának elkerülése.

A megyei fejlesztési program alapja, hogy települési, térségi szinten meg kell találni azokat a természeti, társadalmi illetve gazdasági erőforrásokat, melyekre lehet építeni. Nem szabad sem a helyi erőforrásokat, sem a hozzájuk igényelt külső támogatásokat szétaprózni, mert az a hatékonyság kárára lenne.

Területileg kiegyenlített fejlődés

Bács-Kiskun megye egyes térségei közt jelentős fejlettségbeli különbségek vannak, ezért olyan fejlesztési stratégiát kell kidolgozni, mely figyelembe veszi az egyes területek speciális adottságait. Csak a belső perifériák tudatos felzárkóztatása, és a szigetszerű fejlesztések elkerülése eredményezhet fenntarthatóságot. A koncepció és a stratégia kiemelten kezeli a komplex programmal segített két járás leszakadásának megállítását.

Programozás

A több szervezet bevonásával megvalósuló fejlesztési programok előnyben részesítése az egyedi pontszerű fejlesztésekkel szemben. A helyi közösségek segítése a helyi, térségi programok megvalósításában. A programok alapját a projektgyűjtés adja, mely során az egyedi projektekből „zászlóshajó” programokat dolgozunk ki. A megye járásaiban megvalósuló projektfejlesztés és projektcsomagok kidolgozása révén megtalálhatók a kapcsolatok az egyedi fejlesztési elképzelések között.

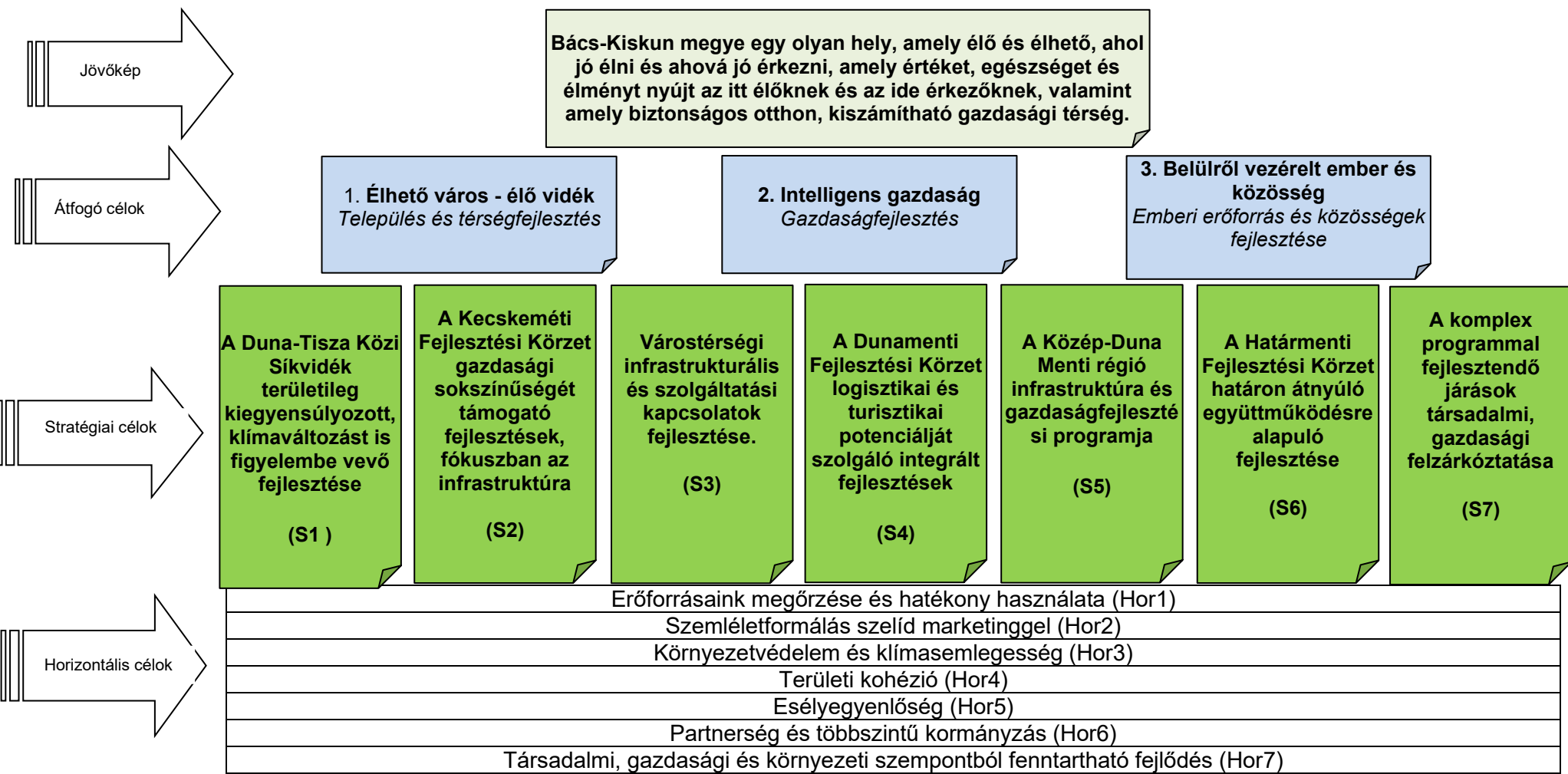
Területi szemlélet

Helyi és várostérségi elképzelésekből építkező megyei fejlesztési programok kidolgozása. Területi szemléletű eszközök előnyben részesítése. A várostérségi és a megyei szint mellett a megye főbb körzeteire/tájegységére önálló programok kidolgozása. Az alapelv alkalmazása eredményeként a megye járásaira, a megyei jogú városra és a Duna-Tisza Közi Síkvidékre, Duna-menti területekre, a Közép-Duna Mentére, a Határ-menti térségre és azon belül a komplex programmal segített két járásra külön programrészek készülnek, melyek szervesen illeszkednek egymáshoz. A területi szemlélet a horizontális célként megfogalmazott többszintű kormányzással együtt tud érvényesülni. A 6 kedvezményezett és 2 fejlesztendő járás Kecskemét Járás és a 2 komplexen fejlesztendő járás kivételével az egész megyét lefedi, ezért ezeket nem szerveztük külön területegységbe.

A turisztikai csomagfejlesztések révén a megye a 429/2020. (IX. 14.) számú, a turisztikai térségek meghatározásáról szóló kormányrendeletben nevesített turisztikai térségekhez hálózatosan kapcsolódik.

II. 3. A megye fejlesztésének célrendszere

II. 3.1. A célrendszer összefoglaló bemutatása

II. 3.2. Átfogó célok

1. Élhető város - élő vidék **Település és térségfejlesztés**

A környezet és az emberi tevékenység kölcsönhatásainak fenntartható irányba történő fejlesztését kívánjuk elérni olyan módon, hogy az javulást eredményezzen a klímaváltozásra ható negatív tényezők ellenében. A célokhoz kapcsolódó eszközöket a tartósan leszakadó vidéki és városi perifériák, városközponti leszakadó területek és a tanyás térségek problémáira kívánjuk fókuszálni.

Tiszta, zöld, egységes arculatú, értékeket megőrző épített és természeti környezet, többfunkciós terekkel, parkokkal.

Az élhetőség egyik kulcsa a helyi igényekre épülő fenntartható városfejlesztés, a saját lakosság és a környező kistelepülések számára jobb és elérhetőbb szolgáltatások nyújtása, okos megoldások alkalmazásával az önkormányzati, állami szolgáltatások könnyebben elérhetővé tétele, a versenyszféra szolgáltatói és a lakosság közötti szolgáltatási platformok és együttműködések kialakítása, a szolgáltatási területek kiterjesztése a vidéki településekre. A várostérségekbe tartozó szolgáltatási központ városok és a falvak közötti feladatmegosztás, kialakítása, hatékony együttműködés a több települést lefedő szolgáltatások, közszolgáltatások közös fejlesztésében és nyújtásában.

A vidéki lakosság mobilitásának javítása infrastruktúra-fejlesztéssel, szolgáltatás-fejlesztéssel, fenntartható közlekedéssel, költséghatékony innovatív megoldásokkal.

Infokommunikációs infrastruktúra, szolgáltatási pontok, digitális készségfejlesztés követlen elérhetősége minden településen.

2. Intelligens gazdaság **Gazdaságfejlesztés**

A megye gazdasági szerkezetének átalakításával a megye termelékenységének növelése fenntartható módon, a digitalizáció erősítésével.

Az átfogó cél a megye Kárpát-medence közepén való kedvező földrajzi és logisztikai elhelyezkedéséből fakadó erősségre és kedvező természeti, kulturális adottságaira épít, mint kitörési pontra. Erre alapozottan a beruházások növekedését, az innováció két meglévő centrumból történő további terjedését, a KKV-szektor megerősödését, és a munkaerő utánpótlás biztosítását célozza meg 2030-ra úgy, hogy a fejlődés során a megyében élő különböző társadalmi csoportok a változás haszonélvezői lehessenek.

Kiemelt cél a kiépült iparterületi és ipari park infrastruktúra és a megépült 7 inkubátorház megtöltése innovatív vállalkozásokkal, a már működő kis- és középvállalkozások megerősítése, a turizmus gazdasági szerepének növelése.

A változás pozitív elemeinek esélyteremtő jellegét akkor lehet kihasználni, ha a munkaerő-piaci integrációból eddig mobilitásuk, vagy egyéb hátrányaik miatt kimaradt emberek felzárkóztatásával segítjük a helyi gazdaság, közszolgáltatások, szolgáltatások fejlődését.

A szektorok közötti partnerség megfelelő közeg a társadalmi tőke növekedéséhez és ennek pozitív hozadékainak (iskolázottság, egészségi állapot, bűnmegelőzés stb.) megjelenéséhez a fejlesztéspolitika által generált beavatkozások mellett.

---

3. Belülről vezérelt ember és közösség Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése

A cél két területi szintet érint: egyrészt a megye Európai Közösség NUTS 3 térségeinek átlagához történő közeledését kívánja elérni, másrészt a megyén belüli leszakadó térségek, társadalmi csoportok integrációját a megye társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszerébe.

A cél elérését szolgáló beavatkozások a vidéki térségek népességmegtartó-képességének javulását és az elvándorlás valamint az elöregedés csökkenését eredményezik a várostérségek könnyebben elérhető szolgáltatásaival megtámogatva.

A célkitűzés a társadalom mentális egészségének és fizikai állapotának javítására irányul annak érdekében, hogy az aktív korú népesség foglalkoztathatósága javuljon, a szociális és egészségügyi ellátórendszer képes legyen preventív és védőháló funkciót is betölteni a problémák következményeinek kezelése mellett.

A szociális, gyermekjóléti, oktatási, egészségügyi, kulturális és sport ellátórendszer fejlesztésével biztosítani kell a területileg kiegyenlített, minden társadalmi csoport számára egyenlő hozzáférést e szolgáltatásokhoz. A társadalmi befogadás, a készségfejlesztés és a nagy ellátórendszerekhez egyenlő hozzáférés révén meg kell akadályozni a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek leszakadását, segíteni kell a felzárkóztatásukat, biztosítva számukra a minőségi élet és az annak alapfeltételét képező minőségi foglalkoztatás és a szociális ellátórendszerek lehetőségét.

A megújuló társadalom a megye jól kiépült alap-és középfokú oktatási bázisán, és a bővülő és minőségi képzést nyújtó felsőoktatás kereteihez illeszkedően az élethosszig tartó tanulás formális, informális és non-formális alkalmi révén képes a társadalmi-gazdasági kihívásoknak megfelelni, a modernizálódó gazdaság foglalkoztatási igényeit teljesítve.

A megújuló társadalom egyik ismérve, hogy a hagyományos területi struktúrákra, gazdasági és kommunikációs modellekre irányuló kihívásokra új készségekre alapozottan képes reagálni (pl. hálózatos együttműködések megvalósítása, formálódó térségi modellekben való gondolkodás és cselekvés).

Az egészséges társadalom fokmérője az önszerveződés képessége és az alulról jövő kezdeményezések megvalósításának képessége. Ennek kialakítását a közösségi művelődés intézményrendszerében működő szakemberek közösségfejlesztési módszerei is segítik. E kezdeményezések összekötik az ágazati típusú fejlesztéseket az integrált lokális és térségi fejlesztésekkel, és közvetlenül elérhető fejlesztési szakértelmet, technikai segítségnyújtást, fejlesztő intézményi struktúrát kívánnak. Módszertani szempontból a CLLD típusú tervezési gyakorlat feleltethető meg a kívánt cél eléréséhez vezető folyamatnak.

A megyei Marketing Stratégia céljainak megvalósításával a megyei identitás és a „Bács-Kiskun Megye” mint márka kialakítása, erősítése, fejlesztése a megyén belül a lakosság, a vállalkozások, intézmények, civil szervezetek, önszerveződő közösségek révén. További cél, hogy mint egységes márka és identitási fogalom jelenjen meg országosan és nemzetközi szinten, legyen ismert és elismert.

II.3.3. Stratégiai célok

A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	
Tartalma	<p>A cél fókusza a klímaváltozással leginkább érintett középtáj gazdasági, társadalmi, környezeti leszakadásának visszafordítása, a hatások mérséklése, valamint a szélsőséges időjárási körülményekből fakadó kockázatok (pl. árvizek) csökkentése.</p> <p>Ennek keretében kívánjuk orvosolni a megfelelő térségi vízgazdálkodást lehetővé tevő infrastruktúra rossz állapotát és hiányosságait, és fokozott figyelmet fordítani a vízmegtartást, a vízfelhasználás racionalizálását szem előtt tartó, valamint a felszíni és felszín alatti vizeink minőségjavítására irányuló fejlesztésekre.</p> <p>A cél eléréséhez a klímaváltozás kapcsán érintettek közötti kooperáció változatos kereteit kívánjuk használni a megye- és országhatáron átnyúló formáktól a transznacionális együttműködésekig.</p>
Beavatkozási területek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energetikai beruházások, energiafelhasználás racionalizálása és az ezt szolgáló beruházások az intézményi, lakossági és vállalkozói szférában <ul style="list-style-type: none"> • Energiahatékonysági beruházások és szén-dioxid kibocsátás csökkentése. • Megújuló energia hasznosítása a környezeti-gazdasági fenntarthatóság elvei mentén. 2. Vízügyi beruházások az intézményi, lakossági és vállalkozói szférában, vízmegtartást megvalósító vízgazdálkodás <ul style="list-style-type: none"> • A vizeink mennyiségi védelmével kapcsolatos fejlesztések (vízmegtartó infrastruktúrafejlesztés, vízfelhasználást csökkentő fejlesztések, komplex vízvédelmi beruházások). • A vizeink minőségi védelmével kapcsolatos fejlesztések. • Öntözésfejlesztés. 3. A Homokhátság problémáinak érintettjei közötti együttműködések ösztönzése <ul style="list-style-type: none"> • A Homokhátság sajátos problémáinak kezelését célzó megyehatárokon átnyúló kiemelt komplex program és integrált területi beruházás(ok) megvalósítása. • A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács fejlesztéspolitikai szerepéhez illeszkedő eszköztár és erőforrások biztosítása. 4. Szemléletformáló akciók támogatása <ul style="list-style-type: none"> • A klímaváltozás okait, hatásait, a beavatkozási lehetőségeket szemléltető kiadványok készítése, ismeretterjesztő rendezvények lebonyolítása, tematikus bemutatóhelyek kialakítása. • Energiafelhasználás csökkentésével és az alternatív energiaforrások felhasználásával kapcsolatos szemléletformáló akciók, oktatásba és készségfejlesztésbe való befektetés, tanácsadás. • A vizeink minőségi és mennyiségi védelmével kapcsolatos szemléletformáló akciók, oktatásba és készségfejlesztésbe való

A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	
	<p>befektetés.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hulladék-termelés csökkentését, szelektív hulladékgyűjtés módszerét, az újrahasznosítás lehetőségeit népszerűsítő akciók, oktatásba és készségfejlesztésbe való befektetés, tanácsadás. A biológiai sokféleség óvása, növelése: az inváziósan terjedő növények kezelése. <p>5. Kutatás-fejlesztés- innováció támogatása a térségben</p> <ul style="list-style-type: none"> Klímaváltozás komplex problémáinak elméleti vizsgálata és a megoldásokat tesztelő pilot beavatkozások. Tradicionális gazdasági tevékenységet folytatók K+F+I tevékenységének támogatása. Új, innovatív iparágak megjelenésének támogatása. <p>6. Alternatív, fenntartható, környezettudatos gazdálkodási formák és termékportfóliók fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> Energia- és víztakarékos berendezések gyártása. Napenergia-hasznosítás. Helyben termelt/elérhető biomasszára alapozott megújuló energia előállítás. Hulladék mennyiség csökkentése, hulladékhasznosítás, körforgásos gazdálkodás kialakítása. Bio és ökológiai termelés ösztönzése. Tanyák lokális, egyedi ivóvíz- és szennyvíztisztítása, energiahatékonysága, elektromos hálózatba nem kapcsolt tanyák szigetüzemű energetikai fejlesztése, hálózatba kapcsolt tanyák megújuló energiatermelésének fejlesztése, <ul style="list-style-type: none"> Minőségi tanyasi tradicionális helyi élelmiszer előállítás, szálláshely szolgáltatás és turisztikai szolgáltatások támogatása. Hálózatos együttműködés, amelyben az összefogó tanya szakosodnak, hogy egymást kiegészítve minőségi kínálatot tudjanak biztosítani hatékony munkamegosztással. <p>7. A szezonális és sezontól független zöldségtermesztés, gyümölcsstermesztés és az élelmiszeripar versenyképes fejlesztése</p> <p>A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna egyik célkitűzése, hogy növekedjen az ország zöldség önellátó képessége:</p> <ul style="list-style-type: none"> Üvegház, fóliás és szabadföldi zöldségtermesztés területének növelése. A zöldségtermesztés versenyképességét biztosító öntözési, energetikai és logisztikai fejlesztések, amelyek a Dél-Európai szabadföldi és fóliás termesztéssel szembeni versenyhátrányt csökkenti. Hálózatos kapcsolódás a nagybani piacokhoz.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó	<ul style="list-style-type: none"> Versenyképes, innovatív gazdaság

A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	
Nemzeti Fejlesztés 2030 specifikus célok	<ul style="list-style-type: none"> • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Jó állam: szolgáltató állam és biztonság • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme • Az ország makroregionális szerepének erősítése • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)

Kecskeméti fejlesztési körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések, fókuszban az infrastruktúra	
Tartalma	<p>Kecskemét az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció meghatározása szerint nemzeti jelentőségű nagyvárosi térség, Budapestet tehermentesítő belső gyűrű egyik kiemelt fejlesztési központja. A termelés és a logisztika területén vállalhat át feladatokat a fővárostól.</p> <p>Kecskemét és környéke fejlettsége kettősséget tükröz. Bács-Kiskun megye mutatóival összevetésben a térség helyzete kedvező képet mutat, ugyanakkor az infrastruktúra állapota (pl. úthálózat, kerékpárhálózat, villamosenergia-hálózat, víziközművek), valamint a szolgáltatások/ellátórendszerek (pl. bölcsődei férőhelyek, szociális létesítmények, oktatás és képzés, innovációs és technológia transzfer központ kialakítása, közösségi közlekedés, városüzemeltetés) fejlesztése iránti igény jelentős, és beavatkozások szükségesek a város hatékony működtetése és versenyképességének erősítése érdekében.</p> <p>A megye legnagyobb városa számára kihívást jelent az életminőség javítását célzó jóléti és a megfelelő színvonalú munkaerő biztosítását szolgáló folyamatos fejlesztési igények kielégítése. Emellett hangsúlyos feladata hátrányos helyzetű társadalmi csoportok leszakadásának megakadályozása, integrációjának elősegítése. Ez a lakhatás, valamint az integrációs programok, az oktatás és szakképzés terén változatos megoldásokat, beavatkozásokat kíván. A város és környéke kapcsolatrendszere funkcionális együttműködések révén formálódik (pl. az agglomerációra kiterjedő közlekedésfejlesztés, környezet- és klímavédelem, cirkuláris gazdaság, ellátás).</p> <p>Az OFTK funkcionális térségi lehatárolásától eltérően Kecskemét és környéke turisztikai funkciói (üzleti, egészségügyi, rekreációs és kulturális) és lehetőségei is kiemelésre érdemesek, különös tekintettel pl. a szecessziós</p>

	<p>épített örökség megőrzésére és turisztikai hasznosítására.</p> <p>Az országos jelentőségű központ (OFTK) szerepkör vonatkozásában erőteljesebb súlypontok (pl. logisztikai, oktatási-innovációs) kiépítésére módot kínáló megyehatárokon átnyúló együttműködés kiaknázása is hozzájárul a cél eléréséhez.</p> <p>Kecskemét és környéke tradicionális mezőgazdasági- és kertkultúráját, az élelmiszeripar beszállítói hátterének megerősítését megcélózva - az ágazati-szakmai célok mellett - az együttműködési készség (termelési és ellátási szövetségek) megerősítése oldaláról is támogatni kívánjuk.</p> <p>A város a természeti környezet védelmét és a környezettudatos szemlélet együttes érvényesülését, a megújuló energiát hasznosító, az energiahatékonyságot és energiatakarékosságot biztosító, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését elősegítő – intézkedésekkel és fejlesztésekkel „okos” alkalmazásokkal és „zöldfelület gazdálkodás” fejlesztésének megvalósításával kívánja demonstrálni.</p>
<p>Beavatkozási területek</p>	<p>1. Fenntartható mobilitás, a várostérség megyehatáron túli településeinek integrálása, elővárosi közlekedés, parkolás</p> <ul style="list-style-type: none"> • A térségi elérhetőséget szolgáló közút- és közlekedésfejlesztés, a város megközelíthetőségét, az elővárosi közlekedési kapcsolatokat javító beruházások, ide értve a vasúti közlekedés fejlesztését is, hiányzó térségi kerékpárutak megvalósítását továbbá a még hiányzó városszerkezeti jelentőségű közúti és kerékpárúti kapcsolatok kiépítése. • Kecskemét belvárosban a gépkocsiforgalom visszaszorításával a gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezése. • Kecskeméten a parkolási rendszer „zöldítése”, a Belváros felszíni parkolásának visszaszorítása, parkolási módok bevezetésével (jelentős álló parkolások csökkentése), mélyszíni parkolók, parkolóházak és automata parkolási rendszerek hálózatának ütemezett kialakítása. • Közösségi közlekedés minőségének javítása (a közösségi közlekedés előnyben részesítése, az intermodalitás feltételeinek javítása, dinamikus buszsávok kialakítása, illetve feltételeinek biztosítása, városszerkezeti úthiányok megszüntetésével korszerűbb útvonal- és menetrendek tervezése). • Kecskemét Megyei Jogú Város foglalkoztatási és ellátási szerepköréhez illeszkedő fenntartható járási közlekedésfejlesztés <p>2. Klímavédelem, környezetvédelem, vízmegtartás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az éghajlatváltozás kihívásaihoz történő alkalmazkodás erősítése (klímabarát közterület fejlesztés, klímabarát építészeti megoldások, városökológiai alkalmazott kutatások, a kritikus infrastruktúrák modernizációja, intézményi intézkedési tervek készítése, stb). • Környezet-, erőforrás- és energiatudatos gondolkodás terjesztése (lakossági szemléletformálás, vállalati, önkormányzati és intézményi innovatív kezdeményezések, valamint szerepvállalás a jó gyakorlatok terjesztésében).

	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetbarát eszközök, technológiák, s megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása, ezek támogatásának, ösztönző rendszereinek kidolgozása. • A zöldfelület- és vízgazdálkodásban példamutató megoldások (pl. zöld térfalak, zöldtetők, zöldítési és erdősítési programok, esőkertek, egyéb szikkasztási megoldások, csapadékvíz gyűjtési technológiák) városi és térségi szintű terjesztése (városi mintaprogramok elindítása, városi csapadékvíz menedzsment rendszer kialakítása, a csapadékvíz gyűjtés, tárolás és hasznosítás rendszerének újragondolása) mind a közterületek, mind a magánterületek vonatkozásában. • Zöldfelület-gazdálkodási infrastruktúra tudatos kialakítása, fejlesztése (konceptió/terv elkészítése, megvalósítási tervek és üzemeltetési tervek készítése) • Erdősítési feladatok szerepének erősítése a városi klíma javítása érdekében. • A szennyvíztisztítás során keletkező tiszta víz megtartása és öntözéses hasznosítása. <p>3. Okos város, okos térség</p> <p>Valamennyi közszolgáltatás és a városüzemeltetés minőségi és innovatív fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A munkaerő-piaci igényekhez illeszkedő, gyakorlatorientált oktatás-képzési rendszer kialakítása, az infrastrukturális háttérfeltételek javítása, a kutatás-fejlesztési és innovációs kapacitások bővítése, az innováció háttérfeltételeinek városi szintű javítása (pl. innovációs és technológiai transzfer központ létrehozása) az egyetemi szintű oktatás további fejlesztése új karokkal, létszámbővítéssel, a képzési paletta szélesítése. • A munkavállalást, a társadalmi befogadást, a szegénység elleni küzdelmet, az egészségmegőrzést, a családok támogatását, a helyi kötődést elősegítő, a gyermek- és fiatalkort, valamint az aktív idősödést támogató szolgáltatások és infrastruktúrák fejlesztése, a közszolgáltatások erősítése. • A kulturális és társadalmi sokszínűsége nyitott, befogadó, értékeire és hagyományaira büszke, azt ápoló és folyamatosan fejlesztő, művészetileg pezsgő légkörű, élhető és kreatív, „tanuló” város kialakítása. • Kecskemét térségi szerepvállalásának, központi szerepköreinek és funkcióinak erősítése, a város kapcsolatrendszerének és marketing tevékenységének bővítése, a város és térsége együttműködésének kiterjesztése, új gazdaság és térségfejlesztési szövetségek létrehozása. • Az okos város szemlélet és ezt megvalósító eszköztár tudatos kialakításához városi adattár és monitoring rendszer kialakítása. <p>4. A környezetterhelés csökkentése, energiahatékonyság, energiabiztonság</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények energiahatékonyságának javítása a lakosság, vállalkozások, közintézmények, közszolgáltatások széles körénél.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • A járművek, gépek energiahatékonyabbra cserélésének ösztönzése. • Környezeti alapú intelligens forgalomirányítási rendszer városi szintű kialakítása. • A megújuló energiatermelés fejlesztése, energiaközösségek terjesztése. • Innovatív energiátárolási megoldások és innovatív, hálózat alapú energia menedzsment fejlesztése és elterjesztése, amely képes a megújuló energiatermelés növelésére a meglévő elektromos hálózat adta keretek között is, kiegyenlítve az energiatermelés és fogyasztás időbeli elkülönüléséből eredő problémákat (városi „smartgrid” kialakítása, városi szintű professzionális energiamentedzsment rendszer kialakítása, önkormányzati tulajdonú intézmények épületüzemeltetési rendszerének kialakítása). • Megújuló energia arányának növelése a városi energiatermelésében és felhasználásában. • Tiszta technológiák terjedésének támogatása. • A szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése. • Zöldfelületek fejlesztése, fenntartása, kialakítása. <p>5. Körkörös gazdaság</p> <ul style="list-style-type: none"> • A helyi adottságokat figyelembe vevő gazdaságfejlesztés ösztönzése, a beszállítói láncok lerövidítése. • A helyi élelmiszeripar alapanyagbázisának a városban, illetve annak környezetében történő biztosítása. • A települési hulladék szelektív gyűjtésének fokozása, az újrafeldolgozás és újrahasználat arányának növelése. • A termékek életciklusának növelése érdekében a termékek javítását szolgáló kisipar erősítése, feltételrendszerének javítása (pl. kisiparos szolgáltatóház létesítése). • A helyi turizmus területén, a térségre jellemző élelmiszerek használata, a helyi termelők bevonása, a helyi szolgáltatások és szolgáltatók kiejánlása, az ezt szolgáló szervező rendszer kialakítása. • A termelői piacok rendszerének fejlesztése. • A város helyi energiatermelésének és felhasználási arányának növelése, feltételrendszerének kialakítása. • Energiahatékony, illetve növekvő számban zéro emissziós önkormányzati intézmény és bérlakásállomány. <p>6. Egészséges, magas hozzáadott értékű helyi élelmiszer előállítás</p> <p>A megyeszékhely és környezete előzményeken alapuló munkamegosztás révén erősítheti meg élelmiszergazdasági pozícióit a beavatkozások eredményeképpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Várostérségi termelői integráció támogatása. • Feldolgozó-kapacitás fejlesztése. • Fogyasztói tudatosság növelése. <p>7. Design, alkotótevékenység, épített örökség országos és nemzetközi vonzeróinak fejlesztése (animáció, kerámia, zománc, népi iparművészet, szecesszió)</p> <p>A várostérség gazdag egyei értékekben, ezek bemutatása a helyben lakók és az ide látogató közönség számára jelentős vonzerőt jelent.</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Kiállítóhelyek, alkotóműhelyek fejlesztése, interaktív kiállítások. • Műemlékek, közgyűjtemények fejlesztése, felújítása. <p>8. Igények és kapacitások összehangolása az oktatási, gyermekjóléti, egészségügyi és szociális ellátórendszereiben, továbbá a sport, a szabadidő és rekreáció, illetve a kultúra területén.</p> <p>A letelepedett gazdasági szereplők révén, a térségbe vonzott munkaerő megtartása és a helyi lakosok ellátása az igények és a kapacitások közötti eltérések további összehangolását kívánja meg a beavatkozások révén:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minőségi intézmény- és szolgáltatásfejlesztés. • Lakhatás feltételeinek javítása, a lakókörnyezet közösségi funkcióinak fejlesztése. • Barnamezős és a rozsdaovezeti akcióterületek hasznosításának előnybe részesítésével a fenti igények kiszolgálása. <p>9. A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna céljainak érintettjei közötti együttműködések ösztönzése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megyehatárokon átnyúló komplex programok és integrált területi beruházás(ok) megvalósítása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető város – élő vidék – Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság – Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség – Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Jó állam: szolgáltató állam és gazdaság • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	
Tartalma	A cél keretében meg kívánjuk erősíteni a megye hatékony közszolgáltatásra és funkcionális központ szerepre alkalmas településeit, figyelemmel mindazokra a feltételekre (szervezési, közlekedési, kommunikációs), melyek a szolgáltatások igénybe vevői szempontjából a megfelelő elérést és szolgáltatási minőséget garantálják a város-vidék kapcsolat harmonizálása érdekében.

Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	
	<p>A városok sokoldalú szolgáltató és intézményi struktúráját, épített örökségét további kitörési pontként értelmezzük az oktatás, egészségipar, örökségturizmus, rekreáció területén, úgy, hogy a vidékkel való szerves kapcsolatát ezeken a területeken megerősítse (pl. egészséges, biztonságos élelmiszerek, szabadtéri rekreációs formák, hagyományokra alapuló rendezvények, fesztiválok)</p> <p>A funkciók fejlesztése során enyhíteni kell az egyenlőtlen intézményi infrastrukturális feltételeket az oktatási, egészségügyi és szociális területeken.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. Esélyteremtés: a nevelés-oktatás módszertanának, a szolgáltatások személyi és infrastrukturális feltételeinek, valamint hozzáféréseinek javításával és a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi-gazdasági integrációjával</p> <p>A fejlesztéspolitikának gondoskodnia kell a területi kiegyenlítés elősegítése mellett az esélyegyenlőség aspektusainak érvényesüléséről. A horizontális célok mellett erre irányuló beavatkozásokra is szükség van.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intézmény- és szolgáltatásfejlesztési beruházások, kapacitásbővítés (oktatási, nevelési, egészségügyi, gyermekjóléti, szociális, kulturális, sport terület) összehangoltan, térségi együttműködéssel, figyelemmel a lakosság mobilitási lehetőségeire. • Az iskolai lemorzsolódás megelőzését és a tehetséges fiatalokat támogató eszköztár bővítése, működtetése (mentorálás, ösztöndíj, tanoda). • Módszertani fejlesztések kidolgozásának és adaptációjának támogatása. • Térségi szintű esélyteremtő programok kidolgozása és megvalósítása különös tekintettel a leghátrányosabb helyzetű várostérségekre. • Adott várostérségben működő szolgáltató és kereskedő KKV-k és önkormányzati gazdasági társaságok ösztönzése, fejlesztése a szolgáltatásaik elérhetővé tételében a szolgáltatáshiányos településeken. <p>2. A sokoldalú szolgáltató-és intézményrendszerre épülő kitörési pontokra alapuló fejlesztések (design, egészségipar, rekreáció, interaktív élményközpontok stb.)</p> <p>A városi funkciók megalapozhatnak további fejlesztéseket, amik a meglévő szolgáltatásokra, erőforrásokra épülnek, azok lehetőségeit ragadják meg. A beavatkozások kapcsán kulcskérdés az innovációs potenciál kiaknázása vagy megteremtése, hogy a fejlesztéseket az új trendek vezéreljék.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tudás alapú, innovatív ágazatok megtelepítése. • K+F+I támogatása. • Rekreációs területek és infrastruktúra megújítása, fejlesztése. • Hagyományőrzés, (népi) iparművészeti alkotótevékenység, nemzetiségi kultúra vonzerőinek fejlesztése és kapcsolódó rendezvények támogatása (pl. Kalocsa – hímzés, pingálás, fazekasság; Kiskunhalas - csipke, Tiszakécske- kékfestő,

Várostérségi infrastruktúrális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	
	<p>mézeskalács).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Épített örökség megőrzése és hasznosítása. • Termásvízhez kapcsolódó egészségügyi és rekreációs beruházások. • Közösségi, térségi és települési marketing akciók támogatása. <p>3. Várostérségi integrált és komplex programok kidolgozása és megvalósítása</p> <p>Az Európai Unió útmutatásainak megfelelően a helyi közösségekre építő térségi programok kidolgozása és megvalósítása. A Leader és a CLLD módszertannak megfelelően a vállalkozói, civil és az önkormányzati szektor egyenlő arányú bevonásával a megye teljes területét lefedő terület- és vidékfejlesztési térségi együttműködésekkel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A középvárosok vezetésével, a CLLD illetve az ITI módszerekkel területfejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása. • A területfejlesztéssel összehangolt vidékfejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Az ország makroregionális szerepének erősítése • A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat • Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2)

A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	
Tartalma	<p>Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció szerint a Duna-menti térségnek, a Közép-Európát összekötő folyó lehetőségei révén - amely egyben Bács-Kiskun megye nyugati határa - nagy jelentősége van Budapest kapuvárosi szerepének erősítésében és a térségben magas hálózati potenciállal rendelkező települések: Solt, Kalocsa, valamint Baja lehetőségeinek kibontakoztatásában mind az Európai Unió, mind a Balkán felé. Területpolitikai és területfejlesztési irányelvként fogalmazza meg az EU Duna Régió Stratégiájához kapcsolódó fejlesztési lehetőségek kiaknázását.</p> <p>A területi fejlődés egyik legnagyobb kihívása napjainkban a többközpontú fejlődés biztosítása, amely az ország esetében Budapest, a megye esetében</p>

A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	
	<p>Kecskemét túlnyomó súlyának kiegyensúlyozását jelenti. Az OFTK szerint a városok közötti funkciómegosztás elengedhetetlen feltétele a közlekedési kapcsolatok jelentős javítása a közúti és a vízi közlekedés területén is. Igaz, hogy az M5-ös és a Duna nyugati oldalán futó M6-os autópálya teljesen elkészült, megfelelően csatlakozva a nemzetközi autópályákhoz, de az M8 és M9-es autópálya építése nem halad, pedig mindkét autópálya megépítése pozitívan hatna a folyó mentén elhelyezkedő települések gazdasági életére és fejlődésére.</p> <p>A jelenlegi helyzet és a lehetőségek összehangolása igényli a beavatkozást, figyelembe véve azt a tényt, hogy kifejezetten eltérő kidolgozottságú fejlesztési elképzelések gondozását jelenti a területi fókuszú megközelítés.</p> <p>A makrotárségi együttműködések erősítésével lehet a mobilitás fejlesztését, a kultúra és az idegenforgalom előmozdítását elérni.</p> <p>A folyó mentén található üdülőterületek, tájképvédelmi és védett természeti területekhez – köztük a Natura 2000 területek, melyek európai szintű természeti értékeket őriznek – kapcsolódva elérhető a speciális táji és kulturális adottságokra épülő turisztikai infrastruktúra és tartalmak fejlesztése.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. Környezetvédelem</p> <p>A tiszta ivóvíz iránti igény, az árvízveszély, a vízhiány vagy az ipari szennyezések kockázata a tájegység mindennapi problémái közé tartoznak. Az OFTK erre a térségre vonatkozóan is irányelvként határozta meg kiegyensúlyozott zöldfelületi rendszer, ökológiai és rekreációs szereppel rendelkező „zöldgyűrű” kialakítását.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizek minőségének, vizes élőhelyek, árterek helyreállítása. • Környezeti kockázatok kezelése az helyi élővilág sokszínűségének megőrzése mellett. • Árvízvédelmi töltések, gátak megerősítése, omlásveszélyes partfalak stabilizálása. • Integrált folyógazdálkodás. <p>2. A tájegység sajátos természeti adottságaira és erőforrásaira épülő gazdaságfejlesztés megalapozása és jövedelemszerző potenciál erősítése</p> <p>A Duna-mente, mint kiemelkedő természeti érték meghatározó a megye fejlesztése szempontjából. Természeti adottságai, értékei megkerülhetetlen tényezők. A térségben található kiváló termőhelyi adottságú szántóterület és jó mezőgazdasági adottságú területek megalapozhatják az ökológiai adottságokra, hagyományokra épülő ártéri gazdálkodás fejlesztését.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makrotárségi együttműködések a mobilitás fejlesztése, a fenntartható energiahasználat ösztönzése érdekében; • Természetes vizekre épülő gazdaságfejlesztés. • Ökológiai adottságokra, hagyományokra épülő ártéri gazdálkodás fejlesztése. <p>3. Vizi infrastruktúra fejlesztése</p> <p>A belvízi hajózás kevesebb szén-dioxidot bocsát ki, mint a tehergépjárművek), fontos szállítási módnak tekinthető. A Duna</p>

A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	
	<p>belvízi hajózási kapacitása egyértelműen nincs kihasználva. A vízi utak hajózási folyosóvá fejlesztésének azonban együtt kell járnia a korszerű és hatékony kikötők kialakításával annak érdekében, hogy a hajózás összefonódjon a vasúti és a közúti közlekedéssel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A dunai hajózási ágazathoz kapcsolódó beruházások, oktatás valamint munkahelyteremtés támogatása. • Kikötőkhöz, vízi infrastruktúrához kapcsolódó part menti szolgáltatások fejlesztése. • Gazdasági gócpontokban intermodális kapcsolattal rendelkező logisztikai bázisok fejlesztése.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése • Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkózás és gazdaságösztönzés. • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség-és sportgazdaság
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)

A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja	
Tartalma	<p>A térség speciális fejlesztési fókuszát az energiatermelő infrastruktúrához (Paks II.) kapcsolódó térségi infrastruktúra- és gazdaságfejlesztés képezi. A beruházás előkészítése, lebonyolítása és a környezetének fejlesztése érdekében létrejött Közép-Duna Menti Fejlesztési Tanács segíti a tervezést, az együttműködés kialakítását.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. A Paks II. fejlesztéshez szükséges infrastruktúrafejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új Duna-híd épül, vasúti vonalakat újítanak fel, kikötőt fejlesztenek, útfejlesztés lesz az új híd feltárásához. • A nagyberuházás Bács-Kiskun megyéből származó építőanyag áramlása miatt minél előbb szükséges a Kalocsát tehermentesítő elkerülő út megépítése. <p>2. A fejlesztési körzet felkészítése a Paks II. beruházásra</p>

A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja	
	<p>Kalocsa és térsége számára jelentős kitörési pontot jelenthet a beruházás, amelyet az új Duna-híd minél előbbi kiépülése esetén tudna maximálisan kihasználni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A beruházásban részt vevő szakemberek számára szálláshelyek kialakítása, amely a nagyberuházás után turisztikai szálláshelyként, a családok lakásai bérlakásként, üdülőházként hasznosíthatók. Amennyiben kertes házak is épülnek, azok később lakhelyül szolgálhatnak azon Paks II üzemeltetésében dolgozók számára, akik Kalocsa térségét választják lakhelyül. • Az itt megszállók kiszolgálására a helyi szolgáltatások, közszolgáltatások kapacitásának fejlesztése (többek között egészségügy, köznevelés, közbiztonság, szakképzési infrastruktúra). • Új szolgáltatások, közszolgáltatások kiépítése, megszervezése az itt élők és elszállásoltak kiszolgálására, szabadidő eltöltésére, szórakoztatására. Ezen új szolgáltatási kapacitások a nagyberuházás után sem maradnak kihasználatlanok, a turizmust fogják kiszolgálni. <p>3. Közvetlen gazdaságfejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az energetikai kutatás fejlesztések ösztönzése, támogatása. • Az energetikai technológia és tudás megosztása a térségi KKV-kkal, energetikai fejlesztéseik ösztönzése. • A térségi KKV-k telephelybővítésének támogatása. • A térségi logisztikai cégek, központok fejlesztése.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés • Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)

A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	
Tartalma	<p>Bács-Kiskun megyének hagyományosan jó társadalmi, gazdasági és kulturális kapcsolatrendszere alakult ki a Vajdasággal. Ezen kapcsolatok ápolásának illetve fejlesztésének fontos gátja volt a dél-szláv háború. A gazdasági kapcsolatok egyes területeken teljesen megszűntek. A háború befejeződésével és Szerbia EU-hoz való közeledésével számos területen támogatás is kapható a korábbi együttműködések újraélesztéséhez. Ezt a folyamatot segíti az is, hogy 2021-2027 közötti időszakban a határon átnyúló együttműködések prioritást kapnak.</p> <p>A megye déli térségeinek nagyon szoros a kulturális, történelmi és gazdasági kapcsolatrendszere a Vajdasággal. A határ mindkét oldalán jobbra olyan térségek vannak, melyek gazdasági és foglalkoztatási problémákkal küzdenek. A jánoshalmi és a bácsalmási járások magyar viszonylatban is kiemelkedően hátrányos helyzetűek, a kormány ezért jelölte ki a területet szabad vállalkozási zónának.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. Határon átnyúló gazdasági tengelyek fejlesztésének megalapozása</p> <p>Kiskunhalas-Szabadka gazdasági tengely és Baja-Zombor gazdasági tengely kiépítésének megalapozása</p> <p>Az érintett térségek fejlődését alapvetően az említett középvárosok és a körzetükben lévő települések összefogása tudja biztosítani. A gazdasági tengely erősítésekor alapvető fontosságú a térség vállalkozói közti együttműködés támogatása és a befektetési lehetőségek hatékony kommunikálása a külvilág felé. Lehetséges beavatkozások:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A térség magyarországi részét lefedő befektetési térkép elkészítése. • Szerb-magyar befektetés-ösztönző üzleti szolgáltató központ működtetése. • Gazdasági együttműködést támogató infrastruktúra fejlesztése. • Magyar- horvát-szerb EGTC előkészítése és létrehozása. <p>2. A határon átnyúló turisztikai hálózatok és kapcsolatok erősítése</p> <p>A határ két oldalán lévő települések illetve tájegységek nagyon hasonló turisztikai adottságokkal rendelkeznek, így fejlesztési szempontból a következő közös beavatkozások fogalmazhatók meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Dunára és a Baja-Bezdnán csatornára alapozott vízi turizmus fejlesztése a Baja-Apatin-Zombor vonalon. • Határon átnyúló lovas túra útvonalak kialakítása. • Gasztronómiai és turisztikai vállalkozások közti együttműködés fejlesztése. • Összehangolt turisztikai kampányok szervezése. <p>3. A határ menti vidékies térségek gazdasági alapjainak erősítése</p> <p>A Vajdaság és Bács-Kiskun megye déli része mezőgazdasági adottságait tekintve nagyon hasonlóak. Az élelmiszergazdaság, feldolgozás terén korábban sikeres együttműködések voltak, melyek ma már sajnálatos módon nincsenek meg. Ugyanakkor a térség fejlődése szempontjából az élelmiszertermelés a következő évtizedben is meghatározó lesz. A versenyképességet növelhetik olyan új technológiák elterjedése, melyek</p>

A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	
	<p>hatékonyabbá teszik a termelést.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekotour-sziget program kiterjesztése a térségben. • Alternatív jövedelemszerzési lehetőségek széles körben való megismertetése. • Élelmiszertermelés és feldolgozás fejlesztése. <p>4.Szabad vállalkozási zónák gazdaságfejlesztése</p> <p>A 27/2013. (II.12.) kormányrendelet határozza meg a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályait. Bács-Kiskun megyében kijelölt térségek illetve települések korábban is a leghátrányosabb helyzetűek közé tartoztak, így a felzárkóztatás érdekében egy külön részprogram keretében fogtuk össze a fejlesztési elképzeléseket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Új munkahelyek teremtését célzó KKV beruházások támogatása: infrastrukturális és technológiai fejlesztés. • Befektetés ösztönzési eszközrendszer kidolgozása és működtetése. • KKV-knak nyújtott szakma-specifikus tanácsadási szolgáltatások működtetése. • Alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok. <p>5. A Homokhátság problémáinak érintettjei közötti együttműködések ösztönzése</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Homokhátság sajátos problémáinak kezelését célzó megyehatárokon átnyúló kiemelt komplex program és integrált területi beruházás(ok) megvalósítása. • A fejlesztéspolitikai szerepéhez illeszkedő eszköztár és erőforrások biztosítása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság – Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás • Az ország makroregionális szerepének erősítése • Vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése • Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkózás és gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2)

A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása	
Tartalma	A jánosalmi és a bácsalmási járások magyar viszonylatban is kiemelkedően hátrányos helyzetűek, a kormány ezért jelölte ki a területet szabad vállalkozási zónának. A terület mobilitási szempontból elzártabb a megye többi térségéhez képest. A cél, hogy a gazdaság és a társadalom fejlesztésével a területen a társadalmi integrációval növekedjen a jólét, termelékenység.
Beavatkozási területek	<p>1. A munkaerőpiacra még nem integrált hátrányos helyzetűek integrálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • A munkaerőpiacra még nem integrált hátrányos helyzetűek számára komplex fejlesztő és mentoráló programok indítása. • A mentorálás mellett életvezetési tanácsadás és szükség esetén alapkompenciák fejlesztése, az adott személy, család egyéni szükségletétől függően. Fennálló problémák esetén többek között konfliktuskezelés, agresszivitáskezelés, adósságrendezés tanácsadás biztosítása. • A hátrányos helyzetűek egészség megőrzési és állapot javítási kompetenciáinak fejlesztése. <p>2. A térség KKV-inak fejlesztése és felkészítése az eddig munkaerőpiacra még nem integrált tartósan munkanélküli személyek foglalkoztatására</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tartósan munkanélküliek munkához szükséges alapkészségeit fejleszteni kell, hogy képesek legyenek együttműködni az új környezetben. • A munkáltatók felkészítése a halmozottan hátrányos helyzetű, munkaerőpiacra visszatérő személyek foglalkoztatásához szükséges szemléletváltásra, fejlesztésekre, továbbá a többi munkavállaló felkészítése. • Mind a leendő munkáltatót, mind a munkaerőpiacra kilépőt ösztönözni kell a sikeres együttműködésre. <p>3. Az önkormányzatok, nonprofit szervezetek felkészítése a térségi KKV szektorba nem integrálható személyek tartós, közmunkaprogramon kívüli foglalkoztatására</p> <p>Az együttműködő, de általános fizikai, egészségi állapotuk miatt korlátozott teljesítőképességű (ide értve a megváltozott munkaképességű és a nem megváltozott munkaképességű személyeket is) személyek számára, akik alacsony termelékenységre képesek szükséges kitorési pontot biztosítani a közmunka programokból. Az ő foglalkoztatásukat elsősorban az önkormányzatok tudják felvállalni, másodsorban nonprofit szervezetek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az alacsony termelékenységet ellensúlyozó, a foglalkoztatástól független bevételi forrást biztosító fejlesztést kell biztosítani a foglalkoztatásukat felvállaló szervezet számára, amelyet kizárólag ezen hátrányos helyzetű személyek bérköltségére, ide értve a teljesítményre ösztönző bérelemeket is és a gazdasági tevékenység sikerességéhez hiányzó szakértelem megvásárlására használhat fel, legalább 10 éves fenntartási kötelezettség mellett. (PI.: Hibrid

A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása	
	<p>földhasznosításban naperőművel támogatott, azonos terület használó zöldségtermesztés, vagy olyan javak átadása, amely folyamatos bérleti díjbevételt hoznak.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hátrányos helyzetű személyek egész éves foglalkoztatásához szükséges, helyi adottságokra, hagyományokra épülő, terméket előállító, szolgáltatásokat nyújtó, foglalkoztatáshoz szükséges infrastruktúrafejlesztés, eszköz és készlet beszerzés (pl.: kizárólag napenergiával működő hőtárolókkal ellátott ún. „passzív” üvegházak, napelem és üvegház felületről vízgyűjtés, komposztáló, csomagoló és tároló), megfelelő specializáció (csak néhány terméket állít elő, de azt kiszámíthatóan és jó minőségben) és az értékesítés támogatása (pl.: zöldség esetén kezdeti lépésben Szegedi Nagybani Piacra jutás). • A fentiekén túl az első néhány évben szükséges folyamatosan csökkenő mértékű bértámogatással biztosítani a működőképességet. • A települési önkormányzatok saját közétkeztetési feladatai ellátásához szükséges infrastruktúra és eszköz fejlesztése. • A helyi termék-előállításához, mezőgazdasági termékek térségi piacra jutását elősegítő, termelést követő műveletekhez, kezeléshez (ún. „post harvest manipuláció” jellegű: pl. tárolás, hűtés, válogatás, mosás, csomagolás) kapcsolódó közösségi, önkormányzati többségi tulajdonú agrárlogisztikai infrastruktúra kialakítása, továbbfejlesztése • A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok élőmunka igényes gazdasági tevékenységének (faipari gyártási tevékenységek, textilipari tevékenységek, mezőgazdasági zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, tartósítás, erdőtelepítés, brikettgyártás) kihelyezése az érintett településekre, a szükséges infrastruktúra (üzemcsarnok, raktárbázis) kialakítása. • A helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítása, fejlesztése, a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növekedése érdekében. <p>4. A térségi agrárlogisztikai beruházások szerepének kialakítása és megerősítése a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna fejlődésének keretében</p> <ul style="list-style-type: none"> • Térségi agrártermékek piacra jutásának segítése • Az agrárlogisztikai központ(ok) kapacitásainak megteremtése, piaci szerepük alakítása <p>5. Komplex ökotudatos fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> • A térségek környezeti erőforrásaira alapuló környezeti, energetikai, életminőség-javító és gazdaságfejlesztési (főként turisztikai) kezdeményezések szinergiák kihasználására törekvő tervezése és megvalósítása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és

A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása	
	gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2)

A stratégia tematikus és területi céljaihoz kapcsolódóan az önkormányzatok körében zajlott projektgyűjtés összegzésére és feldolgozására alapozva a következő **kulcsprogramok** formálódtak:

Járás	Program	Becsült összköltsége a projektfejlesztés jelenlegi szakaszában milliárd Ft
Bajai	Útfejlesztések: belterületi és külterületi utak és települési járdák felújítása, valamint kerékpárutak építése a Bajai járásban	5,7
Bácsalmási	Ökotudatos járás fejlesztése a Bácsalmási járásban	5,2
Jánoshalmi	Stabilizáció és gazdaságfejlesztés a Jánoshalmi járásban	7,3
Kalocsai	Idősgondozási problémák megoldása a Kalocsai járásban	5,1
Kecskeméti	Kecskemét MJV járásközpont szerepéhez kapcsolódó mobilitás	28,5
Tiszaújvárosi	Tiszaújvárosi járás aktív rekreációs célú turisztikai fejlesztése	4,6
Kiskőrösi	Tudásvezérelt/intelligens Kiskőrösi járás	3,7
Kiskunfélegyházi	Kulturális örökségre alapuló vonzerők és közösségi terek, szolgáltatások fejlesztése a Kiskunfélegyházi járásban	4,1
Kiskunhalasi	Üzleti infrastruktúra fejlesztése a Kiskunhalasi Járásban	9,9
Kiskunmajsai	Turisztikai fejlesztés a Kiskunmajsai járásban	3,4
Kunszentmiklósi	Útfejlesztések a Kunszentmiklósi járásban	4,45 (nem tartalmazza az 51-es út Tasst érintő fejlesztését becslés hiányában)

A fenti programok nem fedik le a megye önkormányzatainak teljes forrásigényét és fejlesztési prioritásait, mindössze a járások településeinek kulcsprojektjeit elképzeléseit tartalmazzák.

Az átfogó célok és a stratégiai célok belső koherenciája

Átfogó célok	Élhető város – élő vidék	Intelligens gazdaság	Belülről vezérelt ember és közösség
Stratégiai célok			
A Duna-Tisza közti síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	✓	✓	✓
A Kecskeméti fejlesztési körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések	✓	✓	✓
Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	✓	✓	✓
A Dunamenti fejlesztési körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	✓	✓	✓
A Közép-Dunamenti régió infrastruktúra – és gazdaságfejlesztési programja	✓	✓	✓
A határmenti fejlesztési körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	✓	✓	✓
A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi-gazdasági felzárkóztatása	✓	✓	✓

Az átfogó célok – tekintettel a stratégiai célok területi erőteljes területi meghatározottságára – a stratégiai célrendszer minden eleméhez kapcsolódnak.

A horizontális célok a célrendszer egészéhez kapcsolódnak.

A stratégiai célok és a megye térstruktúrájának összefüggései

Járás	Bajai	Bácsalmási	Jánoshalmi	Kalocsai	Kecskeméti	Tisza- kécskei	Kiskőrösi	Kiskun- félegyházi	Kiskunhala- si	Kiskunmajs- ai	Kunszent- miklósi
Stratégiai cél											
A Duna-Tisza közti síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
A Kecskeméti fejlesztési körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések					✓						
Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
A Dunamenti fejlesztési körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	✓			✓							✓

A Közép-Dunamenti régió infrastruktúra – és gazdaságfejlesztési programja	✓			✓				✓				
A határmenti fejlesztési körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	✓	✓	✓							✓		
A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi-gazdasági felzárkóztatása		✓	✓									

A célrendszer külső koherenciája

Megnevezés	A Duna-Tisza Közi síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések fókuszban az infrastruktúra	Városteréségi infrastruktúrális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	A Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	A Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja	A Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	A komplex programmal fejlesztendő járáások társadalmi, gazdasági felzárkóztatása
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Országos Területrendezési Terv	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Program a Versenyképesebb Magyarországért	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Nemzeti Reformprogram 2020	✓	✓	✓			✓	✓
Magyar Mikro-, Kis- és Középvállalkozások Megerősítésének Stratégiája 2019-2030	✓	✓	✓		✓	✓	✓
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	✓		✓	✓		✓	
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	✓	✓		✓	✓		
Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)	✓	✓	✓	✓		✓	
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.		✓	✓				✓
Nemzeti Közlekedési Infrastruktúrafejlesztési Stratégia 2014-2030		✓	✓	✓		✓	
Nemzeti Vízstratégia	✓	✓		✓			

Élelmiszerlánc-biztonsági stratégia	✓	✓					
Nemzeti erdőstratégia 2016-2030	✓						

II.3.4. Elvek és horizontális célok

Az *elvek és horizontális célok* olyan, az adott területi egység fejlesztésének és tervezésének egészét meghatározó alapvető megfontolások, elvárások és kritériumok összessége, melyeket a célrendszer egészének meghatározásánál, a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, ezek végrehajtásánál (pl. pályázatás, projektkiválasztás során) egyaránt következetesen érvényesíteni kell,

A területfejlesztési koncepciókban és programokban minden szinten érvényesíteni kell a környezetvédelem és klímasemlegesség, az esélyegyenlőség, a területi kohézió horizontális célokat.

o **Erőforrásaink megőrzése és hatékony használata**

A fejlesztések kidolgozásánál, ahol releváns, törekedni kell a Bács-Kiskun Megyei Értéktárban lévő értékek széles körű megismertetésére hagyományos és innovatív eszközökkel. A megyei brandet erősítő projekteknél, projektelemeknél a „Bács-Kiskun megyei érték” arculati elem megjelenése. A megyei identitás tudat kialakítása, fejlesztése, kulturális hagyományok ápolása. Ezen értékek a projekt kommunikációban, az épületek, építmények építészeti megoldásaiban, díszítésében, a projekt céljául szolgáló terméken, vagy a termék csomagolásán is érvényesíthetők.

o **Szemléletformálás szelíd marketinggel**

A fejlesztéseknél, ahol ez releváns meg kell jelennie a társadalmi szemlélet formálásának többek között az alábbi területeken:

- helyi termék és szolgáltatás fogyasztás,
- fenntartható közlekedés,
- környezetvédelem,
- energiafelhasználás csökkentése,
- egészséges életvitel,
- társadalmi befogadás.

o **Környezetvédelem és klímasemlegesség**

Minden fejlesztés előkészítése során figyelembe kell venni a klímaváltozás hatásait és azokra reagáló műszaki és szemléletformáló megoldásokat alkalmazni. Minden projektnél, ahol releváns vizsgálni kell a működését tekintve karbonsemleges műszaki megoldásokat, az energiahatékonyságot, a megújuló energiatermelést, a víztakarékos megoldásokat, a szürkevíz és esővíz hasznosítást, a környezeti fenntarthatóságot, azbesztmentesítést, hulladék újrahasznosítást, illegális hulladéklerakás felszámolását. További fontos cél a következőket tartalmazó fejlesztések előnyben részesítése: a termőterületek védelme érdekében a barnamezős területeken végzett fejlesztések; meglévő, gazdaságtalanul felújítható és nem védett építészeti értéket képviselő épületállomány kiváltása; települési utcaképben „foghíjat” képviselő – vélhetően korábbi bontás miatt - üres telek; szennyezett területek rehabilitálásával végrehajtott fejlesztések; hulladékot környezetbarát módon feldolgozó technológiák telepítése és ezek innovációja.

o **Esélyegyenlőség**

Az esélyegyenlőség érvényesítésén a Közösségi Támogatási Rendelet tervezetében foglalt

nők és férfiak egyenlő esélyeit biztosító fejlesztéspolitika mellett a hátrányos helyzetűekkel szembeni diszkriminációmentességet és a területi különbségekből adódó hátrányok felszámolását is értjük.

- **A területi kohézió**

A területi kohézió a 2021-27-es időszakban a perifériák további leszakadásának megakadályozására kell, hogy irányuljon, támaszkodva a versenyképes térségek révén megnyíló lehetőségekre az innováció, foglalkoztatási potenciál révén. A felzárkózás további kulcselemei az infrastruktúra fejlesztése és az oktatási szint emelése.

- **Partnerség és többszintű kormányzás**

A fejlesztési programok előkészítése és nyomon követése során is alkalmazni kívánjuk a partnerségi fejezetben foglaltakat. A többszintű kormányzás szellemében a tervezés felelőseként a külső érintettekkel egyeztetést kezdeményezünk. Az európai uniós források megfelelő abszorpciójának eléréséhez a megyei kapacitásokat optimalizáljuk.

III. A prioritások azonosítása és rendszerezése

Bács-Kiskun megye területfejlesztési programjának prioritásai és indokoltságuk a helyzetértékelés alapján:

P1 Gazdaság- és foglalkoztatás-élénkítés

Indokoltság a helyzetelemzésben bemutatott lehetséges fejlesztési irányok alapján:

Az autógyártás 2019-ben kezdődő válsága rávilágított arra, hogy a megye gazdasága erősen kiszolgáltatott a Mercedes-Benz cégcsoport nemzetközi működésének. Az autóiipari beszállító cégek külső hatása magas, amely jelentős kockázatot hordoz a megye gazdaságára, elsősorban a Kecskeméti fejlesztési körzetben.

A területi kohézió erősítésénél megfigyelhető probléma, hogy a komplex programmal fejlesztendő járásokban a KKV-k fejlesztési forrásokhoz nehezebben jutnak hozzá.

A technológiai, társadalmi fejlődés hatására szakmák tűnnek el, és ma még ismeretlen szakmák fognak megjelenni, amely jelentős kihívás elé állítja a szakképzési rendszert és egyben az alapfokú oktatási rendszert is, mert egy munkavállaló élete során a folyamatos képzés mellett többször teljes átképzésre is szükség lehet.

Minden gazdasági ágazat fejlődésének és sikerességének kulcsa a széles körű együttműködés, amely szinergikusan erősíti a résztvevőket. Az együttműködés köre korlátlan, egyes formái a klaszterek, hálózatok, szövetkezetek, de a legtöbb esetben szerződéses kapcsolatokban ölt testet. A megye stabil, hosszú távú fejlődése érdekében támogatni kell a széleskörű együttműködések.

P2 A vidék fejlesztése és a népességmegtartó-képesség erősítése

Indokoltság a helyzetelemzésben bemutatott lehetséges fejlesztési irányok alapján:

Kiemelt fontosságú a helyi értékek és erőforrások fenntartható hasznosítása, a tanyás térségek revitalizálása, a halmozottan hátrányos helyzet enyhítése; valamint a Homokhátság teljes területén a kedvezőtlen demográfiai és a természet degradációs folyamatainak megállítása, a helyi adottságokhoz illeszkedő mezőgazdasági termelés biztonságának

megőrzésével, a ritkán lakott agrártérségek, gazdaságok fejlesztésével, a szükséges agrárszerkezet-váltással, a kedvezőtlen vízgazdálkodás helyreállításával.

A megye mezőgazdasági melléktermékből származó biomassa potenciálja az országos átlagot 50 %-kal haladja meg, amely jobb kihasználása segítheti a megújuló energiatermelést.

A megye minden településén fejleszteni kell a szolgáltatási környezetet a népességmegtartás érdekében. A járásszékhelyek és mikrotérségi központok szolgáltatási szerepének erősítésével ez területileg kiegyenlített formában történhet, csökkentve a területi különbségeket.

A fejlesztési elképzelések célja Bács-Kiskun megye esetében a járásszékhelyek és várostérségi központok és a járási kistérségek közötti társadalmi, gazdasági különbségek csökkentése, a megyeszékhely és a megye városai közötti különbségek csökkentése, továbbá Bács-Kiskun megye és Pest megye, Bács-Kiskun megye és az európai uniós fejlettebb régiók közötti területi különbségek csökkentése.

P3 Térségi elérhetőség és mobilitás

Indokoltság a helyzetelemzésben bemutatott lehetséges fejlesztési irányok alapján:

A kelet-nyugat irányú kapcsolat felerősödik, amikor Románia és Bulgária csatlakozik a Schengeni övezethez. Erre infrastrukturálisan még nincs felkészülve a megye a hiányzó fejlesztések miatt. A településeket összekötő és a településeken belüli úthálózat is jelentős fejlesztésre szorul, jelenlegi állapota miatt nem képes kellő mértékű gazdaságfejlesztő és népességmegtartó hatást kifejteni.

A megye belső közlekedési infrastruktúra fejlesztése a gazdaságfejlesztés hatékony kiszolgálásával elősegíti a megye vidéki térségei, különösen a leszakadó déli részek versenyképességének növekedését, továbbá biztosítja a társadalom jóléti mobilitási feltételeit.

P4 Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata

A megyei fejlesztéseknél előtérbe kell kerülnie a zöldebb, széndioxid-mentes Európa koncepciójának, és támogatnia kell a megújuló energiafelhasználás nagyarányú növekedését.

A megye által vezérelt településfejlesztési pályázatoknál szempont lesz a klímaváltozás hatásaira reagáló műszaki és szemléletformáló megoldások alkalmazása, ahol ez releváns lehet, főként a Duna-Tisza közti síkvidék homokhátsági területein.

Jelentős probléma a több évtizede épült ivóvíz, szennyvízrendszerek állapota. A vízkészletet az ipar, mezőgazdaság tevékenysége is befolyásolja. A belvízelvezetés és vízmegtartás problémái ugyanazon területen egyszerre jelentkeznek, amely hat a régi épületekre és a természeti területekre, mezőgazdaságra. A víz mára az egyik legfontosabb természeti erőforrássá vált. A víz szerepe az energetikában is növekedik, sok új fejlesztés irányul a vízből kinyerhető hidrogénre.

A műemlékek, régészeti lelőhelyek, építészeti örökség turisztikai lehetőséget jelentenek a jövő generációi számára, a megőrzésük a szélsőséges környezeti hatások mellett egyben felelősség is. A klímaváltozás hatásai miatt egyre sürgetőbb a konzerváló beruházások gyorsítása.

P5 Ember, család, közösség

Indokoltság a helyzetelemzésben bemutatott lehetséges fejlesztési irányok alapján:

A szociális, oktatási és egészségügyi ellátórendszer fejlesztésével biztosítani kell a területileg kiegyenlített, minden társadalmi csoport számára egyenlő hozzáférést a szolgáltatásokhoz. A társadalmi befogadás, a készségfejlesztés és a nagy ellátórendszerekhez egyenlő hozzáférés révén meg kell akadályozni a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek leszakadását, segíteni kell a felzárkóztatásukat, biztosítva számukra a minőségi élet és az annak alapfeltételét képező minőségi foglalkoztatás lehetőségét.

P6 Digitális és kreatív megye

Indokoltság a helyzetelemzésben bemutatott lehetséges fejlesztési irányok alapján:

Az innovációnak, digitalizációnak minden területet és ágazatot el kell érnie. A megye jóléte érdekében a kis- és középvállalkozások körében kell ennek a legnagyobb mértékben bekövetkeznie, hogy minél több vállalkozás részesüljön a zöld és digitális átállás előnyeiből. Ezen vállalkozások fejlődésével csökkenhet a kiettségük, képessé válhatnak a rugalmas piaci alkalmazkodáshoz, növelhetik a termelékenységüket, az egy munkavállalóra eső hozzáadott értéküket. Ezen területek fejlesztésénél kiemelten kell támogatni a komplex programmal fejlesztendő járásokat továbbá a Kecskeméti Fejlesztési Körzetre és az azon kívüli területekre vonatkozóan differenciált megközelítésre van szükség.

P7 Térségmarketing

A korábban kedvelt észak-afrikai és közel-keleti turisztikai célpontok fokozatosan kiestek az eltelt évtizedben, miközben Kelet-Közép- és Kelet-Európában folyamatosan nő a turizmus iránti fizetőképes kereslet.

A tengerparti, hegyvidéki és dombsági nyugat-európai, dél-európai és kelet-közép-európai turisták számára Bács-Kiskun megye adottságai különlegesen, ahol kis területen egyszerre érhető el és kapcsolható össze a vízi, pusztai, erdős élőhelyek, természetvédelmi területek látogatható részei jelentette látnivalók a fejlődő szolgáltatásokkal, turisztikai attrakciókkal, az aktív, a gyógy- és a fesztiválturizmussal. A dunai, mind a tiszai folyami turizmus is gyorsan fejlődik. A lehetőségeket csak nagyon kis mértékben tudta a megye kihasználni az elmúlt évtizedben.

A koronavírus hatására 2020 nyarán a lakosság többsége a belföldi nyaralást választotta, amely megmutatta, hogy az ország vidéki turisztikai kapacitása nem képes hasonló esetben az igények kiszolgálására. A turisztikai export és import ez alapján a vidéki Magyarországon nincs egyensúlyban, a turisztikai exportképesség, azaz a belföldi és külföldi vendégek fogadási kapacitása fejletlen, amely fokozottan igaz Bács-Kiskun megyére.

A kulturális adottságok turisztikai hasznosításának szerepe a megye gazdaságában növelhető a termékfejlesztés és a marketing erősítésével, és a turisztikai infrastruktúra kapacitások (pl. szálláshelyek, kerékpárutak) hozzárendelésével.

A térségmarketing szerepe Bács-Kiskun megyében nem csak a külső érintettek, hanem a megyén belül érdekeltekre is irányul. Az elvándorlás csökkentése, a lakosok számára megfelelő életkörülmények, minőségi oktatás és munkahelyek meglétének, elérhetőségének megismertetése legalább azonos súlyú tényező megyén belül, mint a kifelé irányuló kommunikáció.

IV. A célok és a prioritások közötti kapcsolatok azonosítása

Prioritás	Gazdaság- és foglalkoztatás-élenkítés	A vidék fejlesztése és a népességmegtartó-képesség erősítése	Térségi elérhetőség és mobilitás	Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata	Ember, család, közösség	Digitális és kreatív megye	Térségmarketing
Stratégiai cél							
A Duna-Tisza közti síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
A Kecskeméti fejlesztési körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése	✓		✓		✓	✓	
A Dunamenti fejlesztési körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

A Közép-Dunamenti régió infrastruktúra – és gazdaságfejlesztési programja	✓	✓	✓		✓	✓	✓
A határmenti fejlesztési körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése	✓	✓	✓		✓	✓	✓
A komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi-gazdasági felzárkóztatása	✓		✓		✓	✓	✓

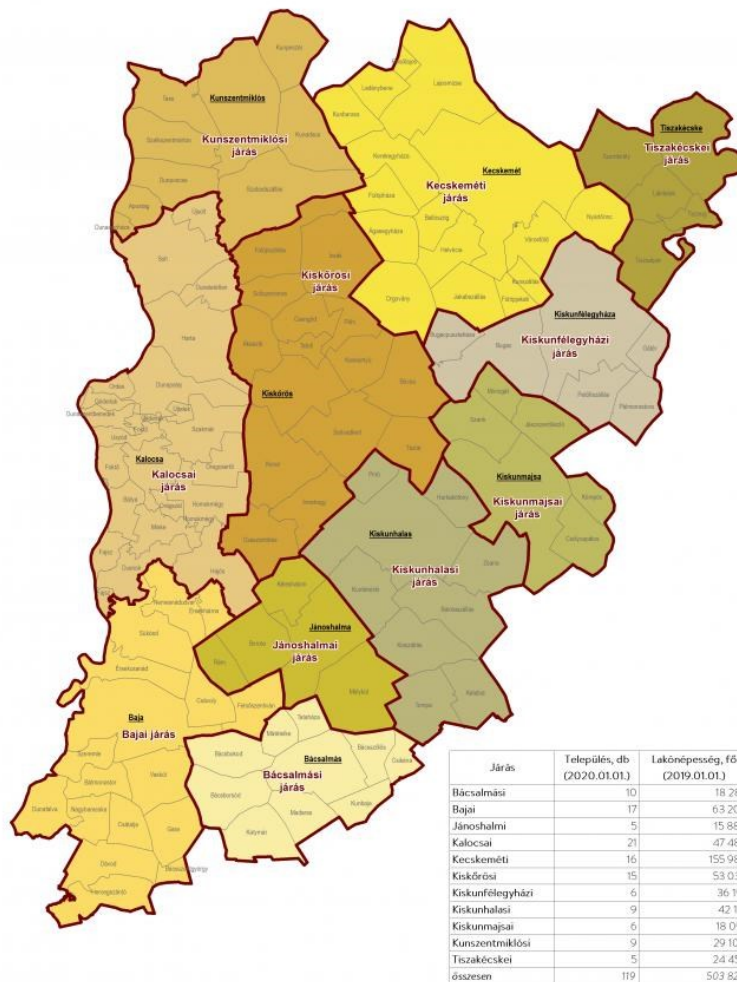
A megye stratégiai térstruktúrája

BÁCS-KISKUN MEGYE JÁRÁSAI, 2020
86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet

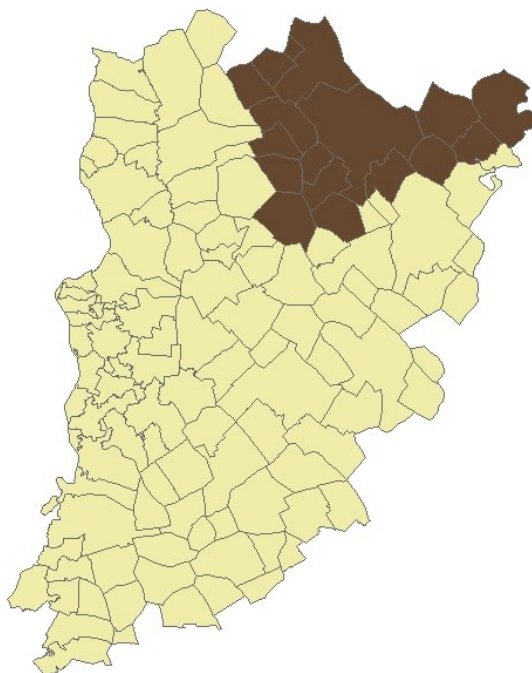

Adatok forrása: [KSH, TelR]

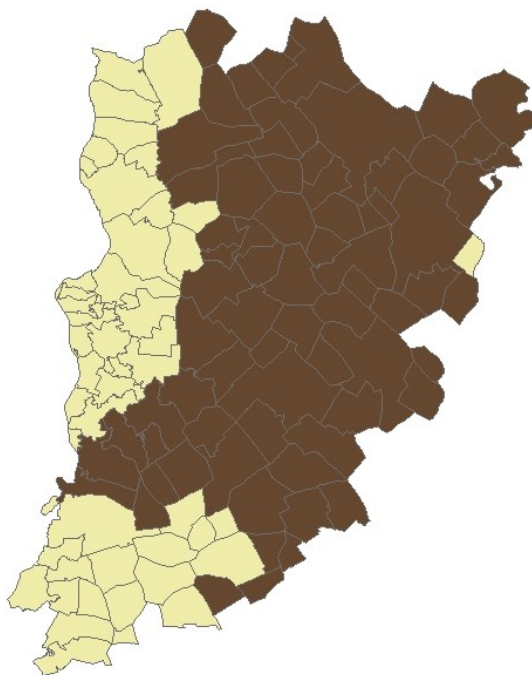

1. ábra Bács-Kiskun megye várostérségei

Bács-Kiskun megyében 11járás van, melyek a területfejlesztési tervezés 2. szintjét alkotják: Bajai, Bácsalmási, Jánoshalmi, Kalocsai, Kecskeméti, Tiszakécskei, Kiskőrösi, Kiskunfélegyházi, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai, Kunszentmiklósi.

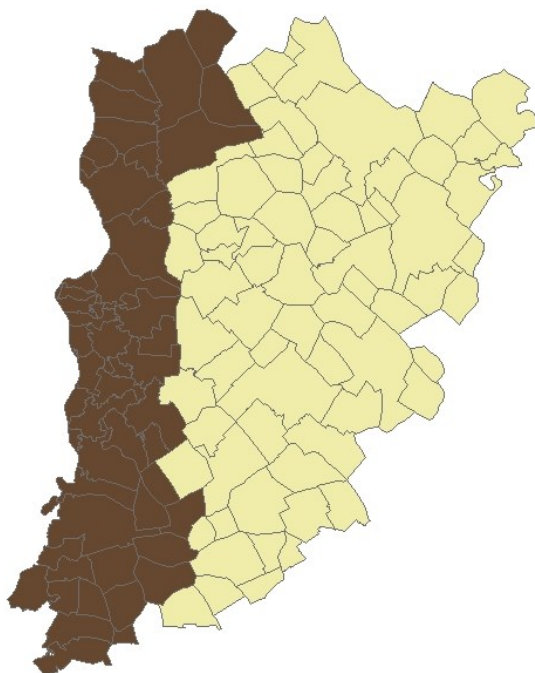
2. ábra A Kecskeméti fejlesztési körzet lehatárolása

3. ábra A Duna-Tisza közli síkvidék (Homokhátság) fejlesztési körzet lehatárolása

Az átfogó lehatároláshoz Magyarország középtájainak elnevezését vettük figyelembe. A településszintű azonosításhoz a 2007-ben készült „A Duna-Tisza közli Homokhátság fenntartható fejlesztése” című előzetes megvalósíthatósági tanulmány ajánlását vettük alapul, mely a homokhátsági jellegzetességet mutató területeket a következő szempontok szerint határozta meg: Domborzat-vízgazdálkodás, talajok fizikai félesége, mezőgazdasági termelés,

természetvédelem és területfejlesztés. A 3. ábra azon településeket mutatja, melyek az 5 szempontból legalább 3 esetben Homokhátsági jellegzetességet mutattak. A Homokhátság ezen túl még átnyúlik Pest és Csongrád megyékbe is.

4. ábra A Dunamenti fejlesztési körzet lehatárolása

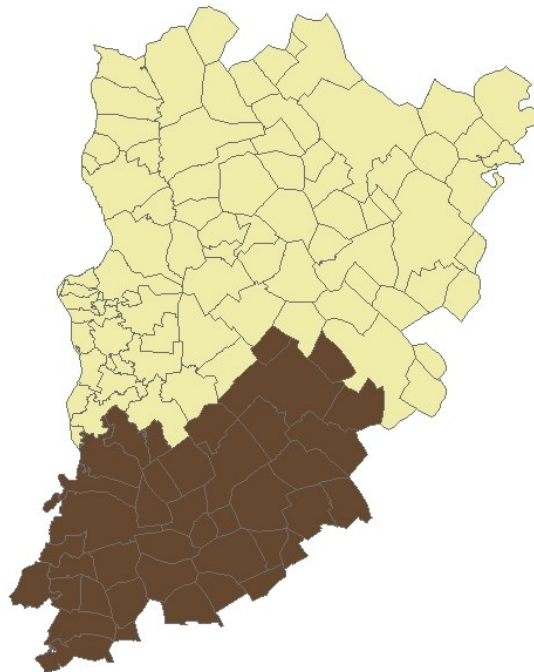
A Dunamenti fejlesztési körzet 3 járást érint: Bajai, Kalocsai és a Kunszentmiklósi.

5. ábra A Duna régió által érintett országok

6. ábra A Duna régióhoz tartozó megyék

7. ábra A Határmenti fejlesztési körzet lehatárolása

A Határmenti Fejlesztési Körzet 4 járást foglal magában: Bajai, Bácsalmási, Jánoshalmi és a Kiskunhalasi.

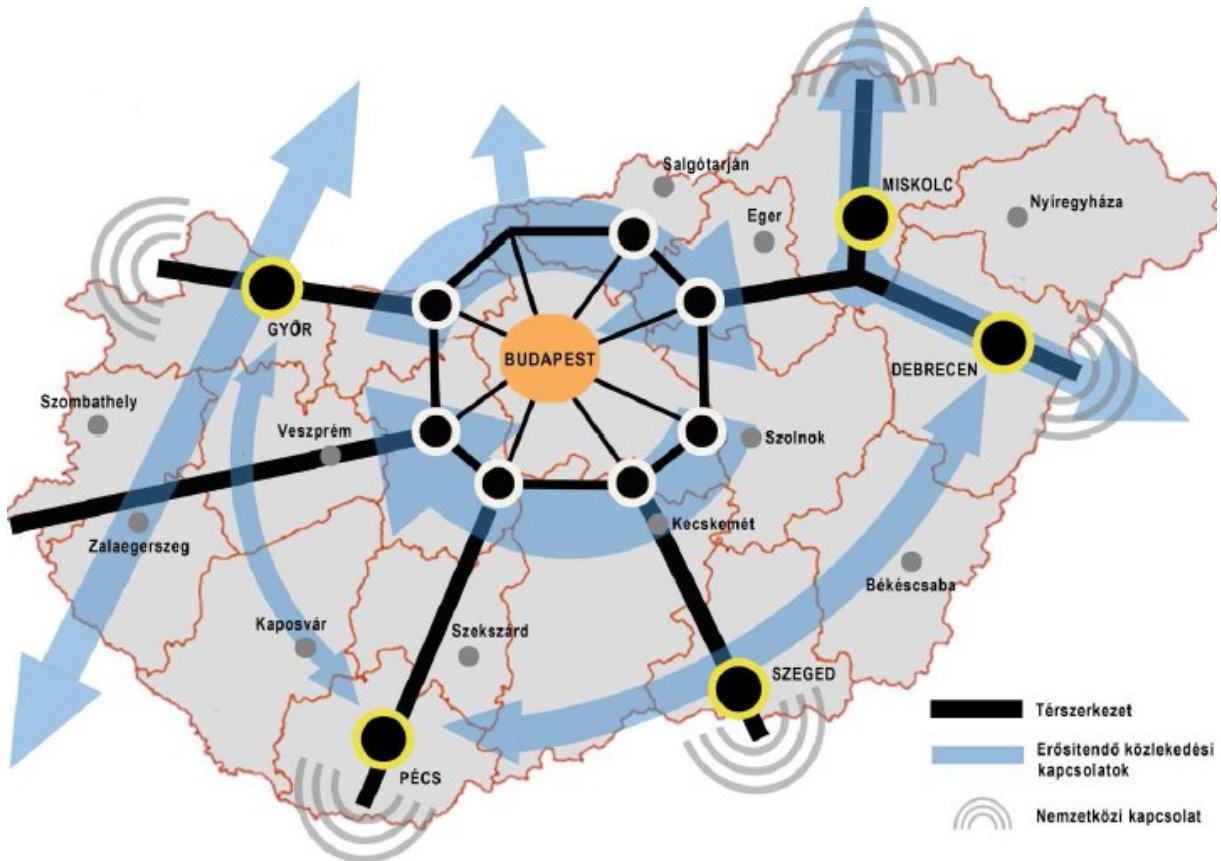

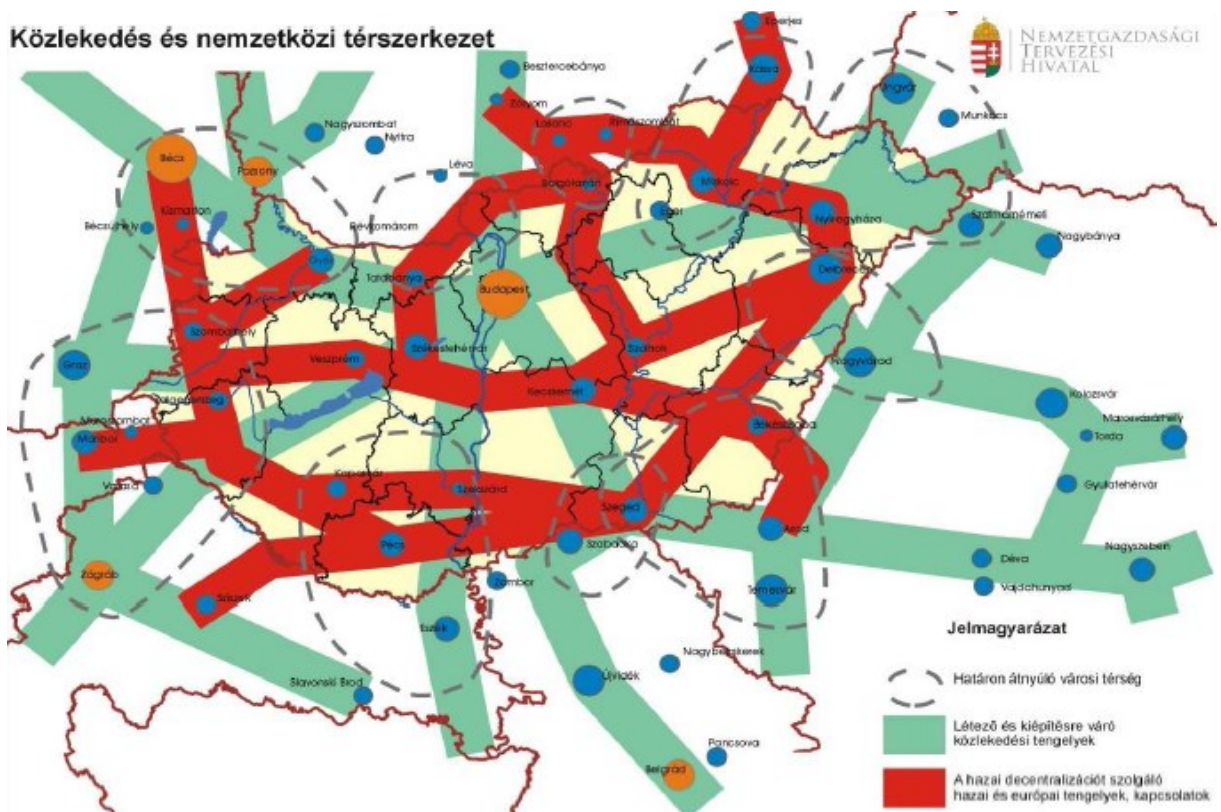
8. ábra A települési hálózatok térszerkezete
(Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal)

A 8. ábrán látható, hogy Kecskemét és Szolnok megyei jogú városok agglomerálódó térségei összeérnek, így egy sajátos fejlesztési gócpontot képeznek az Alföld közepén. Ugyanakkor a megye Homokhátsági területére jellemző a tanyák magas száma.

Térszerkezeti szempontból erős az észak-déli kötődés, mely északon Pest megye és Budapest, délen a Vajdaság felé jelent hagyományosan erős kapcsolatokat. Ugyanakkor nyugat-kelet irányba az infrastruktúra hiányosságai akadályozzák a kapcsolatok fejlődését.

9. ábra Stratégiai kapcsolatok szerkezete
(Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal)

10. ábra Közlekedés és nemzetközi térszerkezet
(Forrás: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal)

V. A prioritások bemutatása

P1. Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés	
Tartalma	<p>Célunk a megye gazdaságának széleskörű, diverzifikált fejlesztése, a megye gazdasági szerkezetének átalakulása, digitalizálása fenntartható módon. A megyei hagyományokon alapuló mezőgazdasági termelés, élelmiszeripar, turizmus megerősítése, termelékenységének növelése. A KKV szektor megerősítése.</p> <p>Az innovációt a fejlett feldolgozóipari tevékenységek technológiai megújulása mellett a versenyképes KKV-k alkalmazkodóképessége, specializációja és nemzetköziesedése, valamint a vállalkozások közötti együttműködések (klaszter, beszállítói kapcsolatrendszer) is elősegítik, megkövetelik.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. A megye egészségturisztikai adottságaira, kulturális, épített, vallási és táji örökségére, aktív és egészséges turizmust támogató infrastruktúrájára épülő turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése attrakciók és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése révén. Az attrakciók összekapcsolása túraútvonalak kialakításával a lovas turizmus és a kerékpáros turizmus igényeit figyelembe véve.</p> <p>A megye természeti erőforrásai, annak változatossága, valamint a gazdag kulturális örökség és a gazdálkodási tradíciók alapjaira épülő beavatkozások – a környezet- és természetvédelmi szempontokkal összehangoltan - színes és tartózkodási időt növelő idegenforgalmi fejlesztéseket kívánnak elősegíteni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dunai/bajai komplex turisztikai fejlesztés. • Egykori kúriák turisztikai célú hasznosítása. • Lovas túra útvonalak kialakítása, fejlesztése. • Gyógy-, wellness-, egészségturizmus, aktív rekreációs lehetőségek fejlesztése. • Fogadási feltételek javítása, kereskedelmi szálláshelyek minőségi fejlesztése, életmód szállások kialakítása. • Kereskedelmi és nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyszolgáltatás férőhely kapacitásának növelése a többi turisztikai szolgáltatás fejlesztésével összhangban, a minél jobb mérethatékonyság elérése érdekében. • Kerékpárút-rendszer, vízi turizmus, vízi közlekedés fejlesztése (Eurovelo kerékpárút, turisztikai célú kikötők építése, fejlesztése). • Magas színvonalú ökoturisztikai kínálat létrehozása a védett természeti területeken. • A Magyar Zarándokút megyei szakasza által érintett települések infrastrukturális és szolgáltatási rendszer fejlesztésével komplex turisztikai termék létrehozása. • Gasztroturizmus feltételeinek megteremtése, minőségének javítása. • Turisztikai célú rendezvények támogatása. • Belföldi és nemzetközi turizmus fellendítése, összehangolt gazdálkodási szemlélet (erdészet, mezőgazdaság, vadgazdálkodás) érvényesítése. • Kiemelt attrakciók fejlesztése. • Natúrparkokra épülő élményturizmus. • Hálózatos kapcsolódás a turisztikai térségekhez. • A digitális kultúra és élményipar fejlesztése, az egészségipar és az egészségturizmus összehangolt fejlesztése.

P1. Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés

2. A kis- és középvállalkozások gazdasági súlyának növelése, különösen az autópáron kívül.

Az autópári beszállító cégek külső kitétsége túl magas, amely jelentős kockázatot hordoz a megye gazdaságára, amelyben túlsúlyba került ez a szektor. A megye teljes feldolgozóiparának, a mezőgazdaságnak, a logisztikának és a kereskedelmi és szolgáltató szektornak is növekednie kell ahhoz, hogy kiegyensúlyozott, egészséges gazdaságszerkezet jöjjön létre.

A megye gazdasági szerkezetátalakításának kulcsfontjai:

- Az innovációnak, digitalizációnak minden területet és ágazatot el kell érnie. A megye jóléte érdekében a kis- és középvállalkozások körében kell ennek a legnagyobb mértékben bekövetkeznie, hogy minél több vállalkozás részesüljön a zöld és digitális átállás előnyeiből. A digitális, automatizáló megoldások fejlesztése, elterjesztése a feldolgozó iparon túl szükséges a mezőgazdaságban, a logisztikában, a kereskedelmi és szolgáltató szektorban kiterjesztve valamennyi tevékenységi körre.
- A KKV-k fejlődésével csökkenhet a kitétséjük, képessé válhatnak a rugalmas piaci alkalmazkodáshoz, növelhetik a termelékenységüket, az egy munkavállalóra eső hozzáadott értéküket.
- E vállalkozások termelési költségeit és versenyképességét a zöld megoldásokkal (energiahatékonyság, megújuló energiatermelés, hulladékcsökkentés, -hasznosítás) fokozni szükséges.

3. A mezőgazdaság, élelmiszertermelés versenyképességének, fenntarthatóságának javítása, a feldolgozóiparon belül az élelmiszeripar megerősítése, a változó agrártermelés, agrárfejlesztéssel szinergiában.

A növénytermesztés és az állattenyésztés egyensúlya a magyar mezőgazdaságban felborult. A javasolt beavatkozások eredményeként az állattenyésztés pozíciójának javulását várjuk:

- A növénytermesztés, az állattenyésztés és a környezet egyensúlyát biztosító beruházási támogatások [extenzív és intenzív állattartó létesítmények, állattartó fejlesztések, takarmányozáshoz kapcsolódó beruházások (betakarító, szárító, keverő, stb.)].
- Helyi élelmiszertermékek, nem élelmiszer helyi termékek előállítás, feldolgozása, továbbfejlesztése.
- Termékminősítő rendszerek kialakítása.
- A zöldség-gyümölcs ágazat, borászati ágazat technikai és technológiai fejlesztése.
- Szárazság-tűrő és alternatív növények termesztésbe vonása, az erre vonatkozó termesztési és fajtakísérletek, modellértékű tájgazdálkodási projektek megvalósítása, a vízgazdálkodás, a tájhasználat és a gazdálkodás összhangját megteremtő gazdálkodási rendszerek, agrotechnikai módszerek terjesztése.
- A természeti erőforrások fenntartható használatán és az agrárgazdaság tradícióin alapuló jövedelemszerzési lehetőségek bővítése az egészséges életmóddal összefüggő fogyasztói igények

P1. Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés

és az extenzív, valamint kertgazdálkodási hagyományok, jellemző és piacképes növénykultúrák alapjain.

- Kistermelők hálózatosodása: laza együttműködések, ismeretek, információk cseréje, a rövid élelmiszerlánc lehetőségeinek kiaknázása, közösségi marketing, fogyasztói attitűd alakítása, minőségbiztosítás, élelmiszerbiztonság területén.
- Termelési és értékesítési integrációs rendszerek kialakítása az egyéni és családi gazdaságok versenyképességének, beszállítói kapacitásának növelése érdekében.

4. A vállalkozásokat támogató és logisztikai szolgáltató ágazat fejlesztése.

A gazdasági mutatók növekedéséhez elengedhetetlen a hozzáadott érték növelése a termék-előállítás során. A termékalap készítése és a megfelelő logisztika javítja a piacra jutás esélyeit, a beavatkozások erre irányulnak:

- Közös vállalkozói infrastruktúra létrehozása (beruházás).
- Határon átnyúló szabad vállalkozási zóna létrehozása (Vajdaság-Bács-Kiskun megye).
- Logisztikai központok fejlesztése, ahol a kikötő- vasút-közút található
- Logisztikai együttműködések ösztönzése
- Korszerű vertikumú mező- és élelmiszergazdaság támogatása.
- Tradicionális megyei iparágak versenyképességének fokozása.
- Magas szintű vállalkozási infrastruktúra megteremtése.
- Minőségi humánerőforrás biztosítása.

5. Az autóiipari beszállítók tevékenységének diverzifikálásának segítése az autóiipari beszállítói térségben.

Az autóiipari beszállító cégek külső kitétsége túl magas, amely jelentős kockázatot hordoz számukra. Ezen cégeket az autóiipari termelési tevékenységük, energetikai és egyéb „zöld” fejlesztései mellett a diverzifikációs törekvéseikben is segíteni kell:

- A meglévő termelőkapacításra, gépekre, berendezésekre alapozott új termékek gyártásában, fejlesztésében, értékesítésében.
- Új tevékenységekhez szükséges fejlesztésekben feldolgozó iparon belül és kívül is. Az árutermelés mellett lehetséges irány a szolgáltatási szektorba belépésük új területeken, vagy az agrárszektoron belüli tevékenység elindítása is.

6. Innovációs potenciál jobb kihasználása.

A megyében előállított termékek hozzáadott értékének növeléséhez, versenyképessé válásához a műszaki-technológiai fejlesztésen túl a humán erőforrás fejlesztése is szükséges.

- Műszaki- technológiai fejlesztések.
- K+F tevékenység támogatása a meglévő felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek és innovatív vállalkozások bázisán.
- A szakképzés gyakorlati feltételeinek javítását szolgáló beruházások.
- A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési zóna lehetőségeinek kiaknázása és fejlesztése a gyógyszer, orvostechikai eszköz, orvostechológiai

P1. Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés	
	<p>termékfejlesztési és gyártási területen, együttműködve a Szegedi Tudományegyetemmel. Magyarország Digitális Egészségipar-fejlesztési Stratégiájának célkitűzéseivel összhangban az egészségipar szolgáltatásainak digitalizációja és e-health háttérpar fejlesztése.</p> <p>7. Szektorok közötti partnerség, együttműködés erősítése.</p> <p>Az együttműködések motiváló, támogató beavatkozások a versenyképesség növelése, a piaci részesedés bővülése érdekében szükséges tevékenységek hatékonyságát növelik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A klaszteresedést elősegítő telephelyfejlesztések támogatása, iparterületek fejlesztése. • Piackutatás, termékfejlesztés, piacra jutás támogatása. • Vállalkozásfejlesztési, szervezetfejlesztési tanácsadás (szolgáltatás). • Együttműködési formákkal kapcsolatos tréningek szervezése (szolgáltatás). • Együttműködések létrehozására, működtetésére felkészült menedzserek képzése (szolgáltatás). • Együttműködések támogató informatikai és kommunikációs rendszerek létrehozása (beruházás). • Helyi termék értékesítési együttműködések támogatása. • Új munkahelyek teremtését célzó KKV beruházások támogatása. • Komplex innovációs tanácsadás: önkormányzat, KKV, egyéni energiahatékonysági beruházások előkészítésének, megvalósításának szolgálatában. • Tervezési, projekt előkészítő támogatások átfogó, integrált tervezés az energetikától a környezet- és hulladékgazdálkodásig. <p>8. Vállalkozások vezetésének generáció váltása</p> <p>A vállalkozások legtöbbször nem találják meg vezetőiket sem a család későbbi generációhoz tartozó tagjai között, sem a családon kívül.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mentorálási tevékenység az utód kereséséhez, az utód képzéséhez. • Általános gazdaságviteli ismeretterjesztés leendő és kezdő vállalkozók számára minden kapcsolódó általános szakterületen, mint a szervezés, pénzügyek, marketing, logisztika, jogszabályi környezet, adatvédelem, stb. • Közös fórumok létrehozása, ahol az utódlási gondokkal küzdő vállalkozások a növekedést és piacszerzést fuzionális módszerekkel tervező vállalkozásokkal működhetnek együtt.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és

P1. Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés	
	<p>környezetünk védelme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ország makroregionális szerepének erősítése • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

P2 A vidék fejlesztése és a népességmegtartó képesség erősítése	
Tartalma	<p>A cél eléréséhez megfelelő alapot biztosítanak a kiemelkedő élelmiszer és kertgazdasági adottságok és hagyományok, valamint jó termőképességű termőterületek a Duna-menti síkságon és az észak-bácskai lösztablán.</p> <p>A vidék sajátos értékeket hordoz a táj jellegzetes arculata, egyedisége, az alföldi pusztá, a tanyavilág, és a nemzeti parkok révén, melyek megőrzését és fejlesztését a népességmegtartás és a vidék erőforrásainak fenntartható hasznosításának szem előtt tartásával kívánjuk megvalósítani.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. Az országon belül legnagyobb arányban fellelhető tanyás térségek fenntartható társadalmi-gazdasági fejlesztése a tanyák sokféleségének figyelembe vételével (gazdasági funkció, lakófunkció, rekreációs funkció)</p> <p>A Duna-Tisza-köze egyediségének hangsúlyos eleme a tanya mind tájképi, mind gazdálkodási szempontból. Ennek a sajátosságnak megújulását, továbbélését szolgálják a tervezett beavatkozások. A tanyák megújulása, komplex problémáik megoldása infrastrukturális, szociális, gazdasági (önellátó/árutermelő/szolgáltató) és közösségfejlesztési megközelítésű és ismeretátadó programelemek együttes megvalósításával:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanyaépületek gazdasági és energetikai célú felújítása a tájképi elemek megőrzésével. • A tanyák számára lehetővé kell tenni a részvételt a megújuló erőforrásokon alapuló energetikai fejlesztésekben. • A tanyák gazdasági, gazdálkodási funkciójának erősítése a tájképi elemek megőrzésével. • A szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a tanyagondnoki szolgálat közreműködésével. • A tanyák, - mint lakó és/vagy telephelyek - közlekedési elérhetőségének javítása. • A szociális védőháló kiterjesztése a városokból megélhetési okból tanyára települtekre. • A mintaértékű mezőgazdasági tevékenységet folytató tanyák

P2 A vidék fejlesztése és a népességmegtartó képesség erősítése	
	<p>motiváló módszertani háttérrel és a gyakorlati tapasztalatszerzés színterévé válásának támogatása.</p> <p>2. A természeti erőforrások fenntartható használatán és az agrárgazdaság tradícióin alapuló jövedelemszerzési lehetőségek bővítése</p> <p>Az egészséges életmóddal összefüggő fogyasztói igények és az extenzív valamint kertgazdálkodási hagyományok, jellemző növénykultúrák piaci szempontból is racionálissá teszik a javasolt beavatkozást:</p> <ul style="list-style-type: none"> Magas multiplikációjú vidékgazdaság kialakítása (tradíciókon, adottságokon alapuló speciális termékek előállítás, piacra jutás elősegítése, alternatív jövedelemszerzés előmozdítása). A termőföld és a vízkészlet védelme, takarékos felhasználása. <p>3. Több településre, turizmusra ható kulturális fejlesztés.</p> <p>A helyi kulturális infrastruktúra fejlesztése kihat a népesség megtartására és a turizmusra is. A cél, hogy minél több és minél sokszínűbb kulturális szolgáltatás legyen helyben elérhető. A helyi kulturális hagyományokra épülő turisztikai attrakciók, fesztiválok fejlesztése, mint turisztikai attrakciók szolgálhatják az élményturizmust:</p> <ul style="list-style-type: none"> A kulturális szolgáltatások turizmust is támogató infrastrukturális fejlesztése. A helyi kulturális értékek élményszerű bemutatása turisztikai szolgáltatási palettába illeszthető módon, civil szervezetekkel együttműködve. Közterek, parkok, és kulturális értékkel bíró középületek fejlesztése során a turizmust támogató elemek jelenjenek meg. A helyi identitás erősítése és a turizmus összekötése. Hagyományos fesztiválok összehangolt megszervezése, térségi szinergiában.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> Versenyképes, innovatív gazdaság Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme Vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése¹ Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2)

P3 Térségi elérhetőség és mobilitás	
Tartalma	<p>A cél eléréshez vezető úton prioritást élvez a 2021-2027 időszak Európai Unió forrásainak nagyarányú abszorpciója, az Európai szintű Duna Stratégiában való részvétel, a határrégiók kiemelt fejlesztése</p> <p>A cél eléréséhez biztosítani kell azokat az infrastrukturális feltételeket (pl. Nyugat-kelet irányú gyorsforgalmi úthálózat), melyek a makrotérségi integrációt a tőke és főként a termelő vállalkozások számára értelmezhetővé és megvalósíthatóvá teszik.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. A gyorsforgalmi úthálózat és a hozzá kapcsolódó főbb felvezető utak fejlesztésével a vidék élhetővé tétele, a vállalkozások és a lakosság mobilitásának javítása, a makrotérségi integráció fejlesztése.</p> <p>A közlekedési infrastruktúra hiányzó elemeinek létesítése, megújítása jelentős mértékben befolyásolja a más beavatkozások során elvárható eredményeket. A gazdasági válság szemléletformáló hatásaként a mobilitásra való nagyobb hajlandóság mutatkozik. A vállalkozások piaci szemlélete is formálódik, törekednek a helyi piacokon túli értékesítésre, de a kelet- nyugati irányú közlekedés szűk keresztmetszetei beavatkozások nélkül gátolják ezeket a törekvéseket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megye- és országhatárokon átnyúló infrastruktúrafejlesztések a periférikus helyzet feloldására, a versenyelőnyök megtartására és megye vállalkozásainak megyén kívüli piacokra jutása érdekében. • Kishatár-átkelők és megközelíthetőségük fejlesztése a határok átjárhatóságának érdekében. • A megépült hidak elérésének javítása. • Projekt-előkészítés és beruházási támogatás megyei közlekedési hálózaton túlmutató fejlesztésekhez: pl. M44., M8, M9 utak, 5., 51., 53., 54., 57. főutak, Budapest- Kiskunhalas-Kelebia vasútvonal. • Megyehatáron átnyúló tájegységek közös programjainak tervezése, megvalósítása. <p>2. Kerékpárhálózat kiépítésének folytatása.</p> <p>A kerékpáros közlekedés népszerűségének megőrzését kerékpárosbarát infrastruktúrával kell megerősíteni, megvalósítva a térség hatékony feltárását és a fenntartható közlekedés elterjesztését.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A megye területét érintő nemzetközi kerékpárút-gerinc – Euro Velo 6, 11 és részben 13 – összefüggővé tétele. • A nemzetközi kerékpárhálózati gerincre ráhordó országos és megyei jelentőségű kerékpárutak kiépítése és a meglévők felújítása. • Alapkövetelménye a biztonság (közlekedés- és vagyonbiztonság), akadálymentesség és az összefüggő, közvetlen kapcsolatban álló hálózatok kialakulása. • A nemzetközi, országos és megyei nyomvonalak mentén kerékpáros turizmust kiszolgáló infrastruktúra és a meglévő infrastruktúra kerékpárosbarát fejlesztése (szerviz, étkezés, vásárlás, szálláshely, turisztikai attrakciók). <p>3. A településen belüli úthálózat és egyéb, lakosságot és vállalkozásokat is kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése.</p>

P3 Térségi elérhetőség és mobilitás	
	<p>A várostérségek központját képező városok és a szolgáltatási körzetükben lévő települések összekötésével lehet a vidéki lakosság mobilitását, ebből eredő keresőképességét, jóllétét és a helyi vállalkozások megfelelő működését biztosítani.</p> <p>A népesség mobilitását nem elegendő a települések között biztosítani, ugyanilyen jelentőséggel bír egy település népességmegtartó szerepében, ha a településen belüli belterületi úthálózat és a lakott külterületeket a településsel összekötő úthálózat is időjárástól függetlenül használható, biztonságos. A lakosság így megkülönböztetés-mentesen férhet hozzá a lakásán igénybe vehető szolgáltatásokhoz (pl.: háziorvosi ügyelet, mentés, tűzoltás, közbiztonság, áru házhozszállítása) és egyenlő esélyekkel a munkaerőpiachoz, szolgáltatásokhoz (pl.: esőben nem akad el, nem lesz sáros).</p> <ul style="list-style-type: none"> • A közlekedési infrastruktúra alapvető hiányosságait megszüntető, gazdaságfejlesztést szolgáló felújítások, beruházások. • A város-vidék együttműködés logisztikáját megalapozó közlekedési fejlesztések és logisztikai beruházások. <p>4. Közösségi közlekedés fejlesztése</p> <p>A széles társadalmi rétegek számára megfizethető módon mobilitást biztosító, alacsony szennyezőanyag kibocsátású közösségi közlekedés fejlesztése kiemelt feladat. A fejlesztés során számos szempontot kell figyelembe venni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alacsony szennyezőanyag-kibocsátású technológiák választása. • Innovatív, intermodalitást támogató, igényvezérelt okos megoldások előnyben részesítése a hatékonyság érdekében. • Akadálymentes közösségi közlekedés biztosítása minden fogyatékosági csoportba tartozó ember számára, minden vonalon. • Szemléletformálással és a fogyasztói igényekhez igazodással kell ösztönözni a közösségi közlekedési formákat.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság – Gazdaságfejlesztés
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Az ország makroregionális szerepének erősítése • A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés • Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5)

P4 Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata	
Tartalma	Cél a természeti erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata. A cél eléréséhez a termék előállítás során fontos a termék teljes életciklusát vizsgálni az előállítástól a használaton át a hulladékfázis végéig,

P4 Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata	
	<p>hogyan valódi és hatékony megoldásokat, technológiákat válasszunk. A három legfontosabb terület, amely mentén a célhoz vezető intézkedéseket végre kell hajtani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kibocsátás-csökkentés és dekarbonizáció, amely érinti az energiagazdálkodás és ipar, a közlekedés és szállítás, a mezőgazdaság, valamint a hulladékgazdálkodás területét. ▪ Alkalmazkodás és felkészülés, amely érinti az emberi egészség, a vízgazdálkodás, a mező- és erdőgazdaság, a természeti- és táji környezet, az épített környezet és a turizmus területét. ▪ Intézményrendszer-fejlesztés és szemléletformálás.
Beavatkozási területek	<p>1. Komplex tájgazdálkodási program megvalósítása külterületi fókusszal</p> <p>A településfejlesztési erőfeszítések többnyire a települések belterületére irányulnak. A tájmegőrzési, természetvédelmi és idegenforgalmi szempontok megkívánják, hogy a külterület arculata, rendezettsége tükrözze az adott tájegység karakterét és vonzó keretet nyújtson a helyiek és a turisták gazdasági és rekreációs tevékenységhez.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A külterület megfeleltetése a vonzó települési, táji környezettel kapcsolatos elvárásoknak, tájrehabilitáció, tájfenntartás, kultúrtáj-alkítás tervezési, beruházási támogatása. • Hagyományokon alapuló képzési és foglalkoztatási lehetőségek hálózatokra támaszkodó fejlesztése (hálózatok fejlesztése, közösségfejlesztés, innovációk ösztönzése, képzési potenciálok növelése, foglalkoztatási helyzet javítása). <p>2. A megye megújuló energiatermelésének növelése.</p> <p>Az energiahatékonyság növelése képes az emberiség energiaigényét némileg kordában tartani, de összességében elmondható, hogy egyre több olyan berendezést és technológiát használunk, amelyek folyamatosan nő az energiaigénye. Ezt a folyamatot kizárólag a megújuló energiatermelés széles körű elterjedésével lehet ellensúlyozni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A lakossági megújuló energiatermelés széles körű elterjesztése. • Megújuló energiatermelő közösségek fejlesztése. • Vállalkozások megújuló energiatermelésének további fejlesztése. • Közintézmények, közszolgáltatások megújuló energiatermelésének további fejlesztése. • Hálózatra termelő megújuló energiatermelés telepítése olyan módon, amely a terület mezőgazdasági hasznosítását nem lehetetleníti el, szinergikusan egymást erősíti. (Például: a napelemek vízgyűjtő képessége és árnyékoló hatása segítheti a zöldségtermesztést, a termásvizes rendszerek hulladékvíz alacsony hőjének hasznosítása üvegházakban.) • Innovatív energiátárolási megoldások és innovatív, hálózat alapú energia menedzsment fejlesztése és elterjesztése, amely képes a megújuló energiatermelés növelésére a meglévő elektromos hálózat adta keretek között is, kiegyenlítve az energiatermelés és fogyasztás időbeli elkülönüléséből eredő problémákat.

P4 Erőforrásaink megőrzése, fejlesztése és hatékony használata	
	<p>3. Elavult, szivárgó ivóvíz- és szennyvízrendszerek kiváltása.</p> <p>A XXI. század legfontosabb természeti erőforrása a víz. A települések régi ivóvízvezetékeiből rengeteg ivóvíz folyik el feleslegesen, amelyet meg kell akadályozni. Hasonló a probléma a régi szennyvízvezetékekkel, amelyek szivárgása jelentősen szennyezi a talajt és a felszín alatti vizeket, amely felszámolása szintén fontos cél.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivóvízhálózat felújítása, okos eszközökkel a szivárgások helyének gyors és automatikus lokalizálása. • Lakosság körében a vízfolyást megakadályozó okos megoldások elterjesztése. • A szennyvízhálózat felújítása, átemelőknél automatikus, okos megoldások alkalmazása. • A szennyvíziszapban rejlő energetikai lehetőségek hasznosítása. • Lakosság szemléletformálása az ivóvíz takarékos felhasználására, szűrkevíz és esővíz használati megoldások elterjesztése. • Szemléletformálás a helyes szennyvízrendszer használat érdekében, amely a dugulások, elakadások, átemelő szivattyúk roncsolódásának megakadályozását és a belvíz bevezetéséből adódó túlterhelés elkerülését szolgálják. • Szennyvíztisztítás után keletkező tiszta víz tárolása, öntözési hasznosítása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Jó állam: szolgáltató állam és biztonság • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)

P5 Ember, család, közösség	
Tartalma	<p>A fejlesztési koncepció célja, hogy a tudástőke gyarapodjon, legyen elérhető mindenki számára, a társadalmi-gazdasági aktivitás növekedjen segítve a megtartó helyi társadalom kialakulását. További cél a társadalmi-gazdasági javakhoz való egyenlő esélyű hozzáférés javítása.</p> <p>A cél eléréséhez szükséges az ellátó és szolgáltató intézményrendszer magas színvonala a funkcióhiányos, ellátatlan területekről való elvándorlás megelőzése érdekében.</p>
Beavatkozási területek	<p>1. Helyi közszolgáltatások fejlesztése.</p> <p>A települési funkciók, a feladatok újratervezésének nem csak</p>

P5 Ember, család, közösség	
	<p>városrészi, hanem megyei szinten is van relevanciája. Ennek a feladatmegosztásnak az erőforrás felhasználás tekintetében túlterhelt városok éppúgy nyertesei lesznek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az intézményi infrastrukturális szolgáltatási különbségek enyhítése az oktatási, kulturális, egészségügyi, gyermekjóléti, szociális és sport területeken. • A versenyképes tudás megszerzésének érdekében az oktatás, művelődés minden szintjén meg kell teremteni az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák oktatásának tartalmi és infrastrukturális feltételeit. • Meg kell megvalósítani az iskolai, közgyűjteményi és közművelődési környezet alakítását, a nem formális és informális képzésre is alkalmas terek megteremtését. • Az oktatási, képzési, közművelődési és közgyűjteményi intézmények alkalmassá tétele az ott létrehozott, őrzött tudásvagyon feldolgozására (digitalizálására) és mindenki számára elérhetővé tételére. • A fiatalok számára a helyben maradáshoz ösztönző támogatások, szolgáltatások létrehozása, működtetése. • Az egészségügyben a helyi és térségi infrastrukturális feltételek javítása, a humán erőforrás hiányának enyhítése. • A közösségi funkciókat betöltő épületek továbbfejlesztése során többgenerációs egészségfejlesztő, szabadidős tereket kell létrehozni. • A népesség egészségi állapotának javítása, az egészségfejlesztésen keresztül a teljes közintézményi struktúra bevonásával. Az egészségfejlesztés magában foglalja a megváltozott munkaképességűek, fogyatékkal élők rehabilitációját, gondozását, fizikai aktivitását növelő szolgáltatásokat és az ezek bővítését, javítását szolgáló szakemberképzést. • Az óvodák infrastrukturális fejlesztése, a szakmai tartalmak, a kompetencia alapú nevelési tevékenységek fejlesztése. A helyi identitás erősítése, a fenntarthatósági szemlélet beépítése az óvodai nevelést szolgáló tartalmi fejlesztésekbe. • A foglalkoztatás további bővülését – főként a női munkavállalók körében – a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását segítő szociális ellátórendszer (bölcsőde, családi napközik, idősgondozás, közétkeztetés) kapacitásának, minőségének és elérhetőségének (fizikai megközelíthetősége és megfizethetősége) fejlesztése. <p>2. A hátrányos helyzetű népességcsoportok felzárkózását, pályaeorientációját támogató oktatás- és tudásfejlesztés a hátrányos helyzetű térségekben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A gyarapodó és rendszerezett tudástőke egyéni és közösségi hasznosulásához elengedhetetlen a digitális írástudás arányának jelentős növelése, a széles-sávú internet elérés általánossá válása. • A tehetségek felismerése és tehetséggondozás korai befektetés a helyi tudástőke létrehozásába. • A sajátosságok, értékek feltárása és fejlesztése érdekében az értéktárak létrehozása, bővítése, széles körű elérhetővé tétele, átvételének, adaptációjának lehetővé tétele a helyi lakosok,

P5 Ember, család, közösség	
	<p>mikrovállalkozások számára, amely eszköz lehet számukra hátrányaik leküzdésében.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mentorhálózat kialakítása, működtetése. • A teljes gyerek- és ifjúsági korosztály számára felzárkózást segítő, iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló célzott programok szükségesek. • A képzési és átképzési rendszer kialakítása, atipikus foglalkoztatási formák elterjesztése, régóta inaktív személyek visszavezetése a munkaerő-piacra, a fogvatartottak foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése, a nyugdíjasok foglalkoztatása. A munkanélküli és inaktív helyi lakosság munkaerőpiacra belépése, foglalkoztathatóságának növelése és vállalkozóvá válásuk segítése. • A nyílt munkaerőpiac munkaerő-kereslete és a szabad munkaerő-kínálat nincs átfedésben, ezért a vállalkozások munkahelyteremtő- és megtartó beruházásain túl alternatív foglalkoztatási formák meghonosítására és megerősítésére is szükség van, döntően a civil szervezetek, önkormányzatok, szociális szövetkezetek által kezdeményezett és működtetett gazdasági tevékenységek keretében a térségek belső adottságaira alapozva (alapanyagok, termelési kultúra, felvevőpiac, szükséges koordinációs-egüttműködési mechanizmusok más helyi-térségi szereplőkkel). <p>3. A civil szféra révén a helyi döntések előtérbe helyezése és a szolidaritás erősítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A civil társadalom aktív részvétele nélkül a lakosság nem lesz a fejlesztések „tulajdonosa”. A hátrányos helyzetűek hozzáféréseinek javítása a fejlesztési forrásokhoz kizárólag intézmények útján nem valósulhat meg. • Civil szervezetek működésének és szolgáltatásainak támogatása. • Civil szervezetek részvételének biztosítása a közösségfejlesztési, környezet- és természetvédelmi, szociális, terület- és településfejlesztési, foglalkoztatási, esélyegyenlőségi problémák megoldásában, ehhez források rendelkezése.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Jó állam: szolgáltató állam és biztonság • Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése • Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés • Versenyképes, innovatív gazdaság • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás • Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
Kapcsolódó EU 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4)

P5 Ember, család, közösség	
szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)

P6 Digitális és kreatív megye	
Tartalma	A digitalizáció segítségével javítani kell az elérhető közösségi- és közszolgáltatások idő- és költséghatékonyágát és hozzáférhetőségét, komplex szolgáltatási teret alkotva, a közszolgáltatások, szolgáltatások széles körén át.
Beavatkozási területek	<p>1. Több település számára nyújtott szolgáltatások, közszolgáltatások fejlesztése, összekapcsolva a szolgáltatásfejlesztéssel az okos megoldások alkalmazásával.</p> <p>A digitalizáció, SMART megoldások főbb célterületei többek között:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A széles sávú internet elérés biztosítása mindenki számára. • A hátrányos helyzetűek és a lakosság széles köre számára rácsatlakozók felhasználó számtól függő sáv szélességű ingyenes wifi biztosítása. • Digitális írástudás kompetenciafejlesztés, szolgáltatási pontok kialakítása a hátrányos helyzetű településeken, településrészekben. • Valamennyi közszolgáltatás aktuális naprakész kereshető rendszerbe foglalása települési, várostérségi, járási és megyei szinten. • A közszolgáltatások felhasználó közelivé tétele, közvetlen kérdés-válasz, elektronikus ügyintézés, egyes közszolgáltatások online elérhetőségének biztosítása, okos jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiterjesztése. • Településüzemeltetési integrált, teljes folyamatot kezelő megoldások. • Minden helyi hatósági ügy teljes körű elektronikus ügyintézése. • Okos technológiák beépítése és alkalmazása az utcákon, tereken, parkokban, középületekben, tömegközlekedésben. • Kistelepüléseken eddig nem elérhető termékek és szolgáltatások elérhetővé tétele, azt ezt felvállaló vállalkozások ösztönzése, támogatása. • A helyi, térségi lakosok, vállalkozások együttműködését szolgáló okos megoldások bevezetése, fókuszban a csere és a mikrovállalkozások kiskereskedelmi tevékenysége. • Okos energetikai megoldások elterjesztése, megújuló energiaközösségek létrehozásának ösztönzése, okos otthon technológiák megismertetése. • A lakosság, vállalkozások bevonása a helyi döntéshozatal előkészítésébe. • Helyi kultúra, identitástudat erősítése, közösség szervezése a digitális térben. • Települési, térségi, megyei marketing, szemléletformálás. • Az okos megoldások kiterjesztése a fentiekben túli új területekre.

	<ul style="list-style-type: none"> Új innovációk támogatása, startupok mentorálása, inkubálása.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> Versenyképes, innovatív gazdaság Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom Jó állam: szolgáltató állam és biztonság Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása. (PO4) Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1) Zöldebb, karbonszegény Európa. (PO2)

P7 Térségmarketing

Tartalma	Bács Kiskun Megye marketingstratégiája a terület- és az egyéb szakmai (pl.: gazdaság, foglalkozás-, turizmus stb.) fejlesztési stratégiák megvalósításának fontos támogatója, de önálló identitás- és márkaépítő programot is kínál.
Beavatkozási területek	<p>1. A megyei marketing, mint a fejlődés egyik motorja</p> <p>A megye-termék a megye területén nyújtott összetett, komplex szolgáltatási és árucsomag, érték-kínálat, az ott gyártott termékekkel, ott nyújtott szolgáltatásokkal és a kulturális értékekkel. A megye-termék a rendkívül összetett fizikai megjelenésén túl a terület egészéről kialakult képzetek és szubjektív kép összessége, mely maga is része, alakítója a versenyképességének. A megye-marketing legjelentősebb feladata az identitás-építés, az azt visszatükröző pozitív imázs és márka kialakítása.</p> <p>A megyemarketing eszközrendszerének két súlypontja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kínálatfejlesztés - a területfejlesztés, terület- és városfejlesztés marketingorientált támogatása, mint a versenyképesség alapja. Kommunikáció - a megye imázsának, márkájának építése, a célcsoportok megnyerése az alapvetően imázs-orientált döntéseknél. <p>A marketingstratégia fő beavatkozási területei:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identitásra épülő vonzó megye, város imázst, erős márkát kell

P7 Térségmarketing	
	<p>építeni, mely nem egyszerűen kommunikációs, arculati tevékenységi megújulás, hanem komplex marketing-orientált területfejlesztés megvalósítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A digitalizáció, a „smart city”, „a digitális város” fogalma ne divat-szó, hanem stratégiai rendezőelv legyen. • Az elsődleges marketing célcsoport a lakosság. Elégedettségük, lojalitásuk elérése kiemelt feladat. A fókusz a belső marketingen van. • A társadalmi-közösségi és az üzleti érdekek harmonizálása. • Együttműködéssel növeljük a megyénk alkotó-, befolyásoló-erejét.
Kapcsolódó átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> • Vonzóbb város - élő vidék - Település és térségfejlesztés • Intelligens gazdaság - Gazdaságfejlesztés • Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése
Kapcsolódó Nemzeti Fejlesztés 2030 célok	<ul style="list-style-type: none"> • Versenyképes, innovatív gazdaság • Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság • Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás • Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I • Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom • Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
Kapcsolódó EU 2021-2027 szakpolitikai célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> • A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek. (PO5) • Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság. (PO3) • Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás. (PO1)

VI. A tervezéskísérő eljárások

A felülvizsgálati és módosítási folyamat

A 218/2009. Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján az elfogadott területfejlesztési koncepcióban és programban meghatározott időtávlát lejártát követően a területi egységre vonatkozó tervezés során az új területfejlesztési koncepció és program készítésének szabályait kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a területfejlesztési programok időtávja 2020-ig szól, a 2021-2027-es időszakra új programokat kell készíteni.

Tekintettel a 2021-2027 közötti uniós időszak tervezési folyamatának ütemezésére, nem áll rendelkezésre elég idő arra, hogy a területfejlesztési program stratégiai programrészének és operatív programrészének kialakítása időben jelentősen elkülönüljön egymástól. A 2021-2027-es időszak operatív programjainak tervezett indítása szükségessé teszi a megyei területfejlesztési programok központi tervezési folyamathoz igazodó kidolgozását. Ez abból a szempontból előnyös, hogy közvetlen visszacsatolás lehetséges a központi és a területi programozás között, így a központi tervezés aktuális információkkal tudja támogatni a területi tervezést, és a területi tervezési információk is támogatni tudják a központi tervezést.

Területi hatásvizsgálat

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi

követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet meghatározásai szerint a megyei területfejlesztési program a területi tervek egyik típusa. A jogszabály szerint a területi terv alátámasztó munkarészei a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat és a környezeti értékelés. A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat tartalmi követelményeit 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 9. sz. melléklete tartalmazza.

Környezeti értékelés

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. r. 6. §-a szerint a környezeti vizsgálat a terv, illetve program kidolgozási, egyeztetési és elfogadási folyamatának része. Főbb tartalmi elemei:

A terv, illetve program, valamint a változatok megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása.

A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben, illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.

A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

A stratégiai környezeti vizsgálat olyan eszköz, amely eredetét tekintve a környezeti hatásvizsgálatokból nőtt ki és önállósult. A beruházások környezeti hatásvizsgálata során a legfontosabb eldöntendő kérdés az, hogy adott emberi tevékenység gyakorlása miatt kialakuló új környezetállapot elfogadható-e. A stratégiai hatásvizsgálatok alapját adó ágazati fejlesztési koncepcióknál, programoknál, területi terveknél, és más, a beruházási szint felett elhelyezkedő terveknél, a döntés a tervek megvalósítási módjának befolyásolására irányul.

A tervnek, és intézkedéseinek alapcélja a jobb életminőség, és a térségi szinten értelmezhető fenntartható gazdasági fejlődés biztosítása, a környezeti értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása mellett.

VII. A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere meghatározása, az érdekérvényesítés rendszere

A végrehajtási rendszer kidolgozása folyamatban van, végleges kialakítása az Európai Bizottsággal történt egyeztetéseket követően lehetséges. A végrehajtás tervezett rendszerére vonatkozóan elérhető információk a Partnerségi megállapodás társadalmi egyeztetés keretében publikált változatából érhetők el az következők szerint:

„A fejlesztéspolitikai rendszer főbb elemeinek bemutatása keretében a Partnerségi megállapodás (továbbiakban: PM) kifejti az új időszakra releváns intézményrendszer főbb vonalait és a szükséges intézményi, eljárásrendi módosításokat, kapacitáserősítési elvárásokat. A 2014-ben kialakított intézményrendszer a nagy mértékben segíti a hatékonysági és abszorpciós szempontok teljesülését, és melynek értékeit Magyarország a 2021-2027-es programozási időszakra is fenn kívánja tartani.

Az irányító hatóságok és a közreműködő szervezetek (KSZ) feladata alapvetően változatlan marad. A szektorális programok esetében KSZ nem kerül kijelölésre. A területi OP és a halgazdálkodási operatív program esetében a Magyar Államkincstár kerül KSZ-ként bevonásra. A programok központi koordinációs funkcióit az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter az irányítása alatt álló minisztérium útján látja el. A központi koordináció biztosítja az operatív programok egységes eljárásrendek mentén történő végrehajtását, a csalás és korrupció ellenes intézkedések tagállami szintű koordinációját, kommunikációs, értékelés és monitoring tevékenységet végez, továbbá képzéseket tart. Tovább folytatja munkáját a fejlesztéspolitikai kormány-döntések előkészítő szerve, a Fejlesztéspolitikai Koordinációs Bizottság is.

A 2021-2027-es időszakban jelentős intézményi, elsősorban informatikai kapacitás-fejlesztésre kerül sor. Az adminisztratív teher csökkentése érdekében olyan innovatív eszközök bevezetésére kerül sor, mint közvetlen adatkapcsolat kiépítése több, ellenőrzési tevékenységet, projektkiválasztást segítő adatbázissal; így például az állami adóhatóság adatbázisával (az elszámolások alátámasztó dokumentumainak becsatolása érdekében), valamint banki adatkapcsolat létesítésével (a kifizetés bizonylatainak automatikus becsatolása érdekében).

A PM kiemelt jelentőségét a beavatkozások stratégiai alapú összefoglalása és a kohéziós forrásokon kívüli támogatásokkal való összhang megteremtése mellett az **allokációs táblák** adják. A 2021-2027-es kohéziós fejlesztések rendszerének bemutatása mellett **egyedüli dokumentumként bemutatja az alapok, operatív programok összesített forrásallokációját**, a technikai segítségnyújtás mértékét, a régiókatégoriák közötti átcsoportosítás pénzügyi adatait.”

A VMOP eljárásrendje a 2014-2020 közötti időszakban kialakított Területi Kiválasztási Rendszeren fog alapulni,³ indikatív megyei tervezési keret figyelembevételével elkészített integrált területi programok végrehajtásával. A végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályi előírások kialakítása jelenleg folyamatban van. A megyei önkormányzat megalkotja a területspecifikus kiválasztási kritériumokat, melynek Monitoring Bizottsággal történő elfogadtatása az ITP 2021-27 elkészítésének kötelező lépése.

---

³Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez

Az integrált területi programokat alapozza meg a megyei, fővárosi, kiemelt térségi területfejlesztési koncepciók aktualizálása, módosítása és területfejlesztési programok kidolgozása.

VIII. Monitoring és értékelési terv

A megyei stratégia előrehaladásával az eredmények kiértékeléséhez fontos, hogy a megyei önkormányzat tisztában legyen a fejlesztési terveiben meghatározott indikátorvállalásai teljesülésével, valamint ismerete legyen a megye területén felhasznált forrásokról.

Ezen információk naprakész ismerete a megyei önkormányzat rugalmasságát segíti abban, hogy szükség esetén – felszabaduló források, átcsoportosítások, programmódosítások stb. – alkalmával a megye képes legyen reagálni a felmerült új helyzetre – például meghatározni a visszahulló források felhasználásának területét és módját.

Hosszabb távon a feladat jelentősége a kitűzött fejlesztési célok elérésének számszerűsíthető alátámasztása, a tapasztalatok levonása az újabb tervezési időszakra való felkészülés érdekében.

A monitoring és értékelési terv kidolgozása a Partnerségi megállapodás tartalmának és az operatív programok részletszabályainak és a végrehajtási kereteket megszabó jogszabályok (vagy azok tervezeteinek) megismerését követően lehetséges.